

Sametingets handlingsplan för **LANDSBYGDSPROGRAMMET 2014 – 2022**

Uppdaterad inför 2022
Träder ikraft 22-05-16
Godkänd av Jordbruksverket 22-05-16

Titel: Sametinget handlingsplan för landsbygdsprogrammet

Omslagsbild:

SIC, Sametinget

Utgiven av:

Sametinget

Rapporten är utarbetad av:

Sametinget, landsbygdsenheten

Kontaktperson:

Ingela Nilsson, Sametinget

Diarienummer: 1.4.1-2014-1226

Sametinget, Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA

Besöksadress: Adolf Hedinsvägen 58

Tel. 0980-780 30, Fax 0980-780 31

E-post kansli@sametinget.se

(© Sametinget 2015)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska
havs- och fiskerifonden

Sámediggi
Sámedigge
Sámedigge
Saemiedigkie

Sammanfattning

Syftet med Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet 2014 – 2022 är att tillsammans med övriga strukturfondsprogram bidra till att nå målet om att en smart och hållbar tillväxt för alla. Sametinget har tillsammans med det samiska partnerskapet arbetat fram den regionala handlingsplanen som skall bidra till måluppfyllelsen.

Utgångspunkten har varit den SWOT-analys som tagits fram med hjälp av ett brett samiskt partnerskap. Den regionala handlingsplanen skall ange inriktningen i genomförandet men vara ett levande dokument som kan förändras allt eftersom omgivande samhälle utvecklas. För att nå full effekt av programmet krävs spridning av innehåll och förutsättningar till många målgrupper och att samverka och att erfarenhetsutbyte sker mellan intressenter och samarbetspartners. Det samiska partnerskapet blir därför en viktig länk i det arbetet.

Det samiska samhällets utveckling är beroende av nya näringar och innovativa lösningar inom befintliga näringar. Målet med den regionala handlingsplanen är att utvecklingen av all samisk närings- och samhällsutveckling skall ha sin utgångspunkt i traditionell samisk kunskap – arbediehtu och hållbar utveckling. Detta innefattar ekologiskt och ekonomiskt bärkraftiga samiska näringar utifrån ett hållbart nyttjande av de förnybara naturresurser som finns i Sápmi. Hållbar utveckling inbegriper också ekonomisk, kulturell, social och jämställdhetsmässig hållbarhet vilket betyder att alla människor är viktiga.

För att bidra till ett livskraftigt Sápmi som är förankrad i både en hållbar natur och i en levande samisk kultur med bäring i traditionell samisk kunskap krävs att det samiska näringslivet ses som en stark partner i landsbygdsutvecklingen och att det samiska näringslivet skall både ge och uppfattas som ett stort mervärde i det regionala och lokala näringslivet.

Arbediehtu – Árbi betyder arv och diehtu betyder kunskap på samiska och är det begrepp som används när man pratar om samisk traditionell kunskap från ett mera generellt perspektiv oavsett om det är teoretisk eller praktisk kunskap som avses och kan beskrivas som:

- kunskap som muntligt överförs från generation till generation och vidareutvecklas, förändras och modifieras allt efter de olika samhällsförändringar som äger rum
- dynamisk och holistisk över tid, en kunskap som har ett helhetsperspektiv
- inte separerbar från de människor som innehar den
- kopplad till olika geografiska områden/ekologiska nischer
- att den ger dess brukare regler för hur naturen ska brukas, samt
- immateriell och skapar förhållningssätt, normer och värderingar för hur man bör leva

Čoahkkáigeassu

Áigumuš Báikegoddeprográmmain ja Mearra- ja guolástusprográmma 2014-2020 lea ovttas iežá strukturfoanddaiguin leat veahkkin ollášuhttit ulbmila jierbmás ja bastevaš šaddamii buohkaide. Sámediggi lea ovttas sámi doaibmabeliin hábmen guovlulaš doaibmaplána mii galgá leat doarjja ulbmilceavzimii.

Vuolggasadji lea leamaš SWOT-analyssa mii lea bukton ovdan viiddes sámi doaibmabealitivuođain. Guovlulaš doaibmaplána galgá dieđihit man guvlui bargá čađaheamis muhto galgá leat ealli dokumeantta mii rievdaduvvo dađi mielde go servodat birra ovdána. Oažžun dihte dievas beaktivuoda prográmmas gáibiduvvo ahte sisdoallu juhkkovuvvo ja eavttut leat mánga joavkkuide ja ovttasdoaibman ja lonuheapmi vásáhusain berošteddjiid ja ovttasbargobeliid gaskkas. Sámi doaibmabealitivuohta lea danin dehálaš oassi dan barggus.

Sámi servodaga ovdáneapmi lea sorjavaš ođđa ealáhusain ja hutkkálaš čovdosiidda dálá ealáhusain. Ulbmil guovlulaš doaibmaplánain lea ahte ovdáneapmi visot sámi ealáhus- ja servodatovdáneapmi galgá vuolgit árbevirolaš sámi máhtus – árbedieđus ja bastevaš ovdáneamis. Dat sisdoallá ekologalaš ja ekonomalaš nanu sámi ealáhusat bastevaš geavaheamis ja ođasmahtti luondduriggodagain mat gávdnojit Sámis. Bastevaš ovdáneapmái gullo maid ekonomalaš, kultuvrralaš, sosiála ja dásseárvvolaš bastevašvuohta mii mearkkaša ahte visot olbmot leat dehálaččat.

Vai leat doarjjan eallinfámolaš Sápmaí mii lea nanustuvvon sihke bastevaš lundui ja ealli sámi kultuvrii vuolggasajiin sámi árbevirolaš dieđus gáibiduvvo ahte sámi ealáhuseallin gehččo dego nanu doaibmabealli báikegoddeovdáneamis ja ahte sámi ealáhuseallin galgá sihke addit ja ipmirduvvon dego stuorra lasseárvun guovlulaš ja báikkálaš ealáhuseallimis.

Árbediehtu – lea duoba mii geavahuvvo go ságasta sámi árbevirolaš máhtu birra eanet oppalaš geahčastagas beroškeahhtá jus lea teorehtalaš dehe praktihkalaš doaibma mii oaivvilduvvo ja sáhtá čilgehuvvot dego:

- diehtu mii njálmmálaččat sirdovuvvo buolvvas bulvii ja ovddiduvvo, rievdaduvvo ja ođastahtto dađi mielde go servodat rievdá
- dynámalaš ja holisttalaš badjel áiggi, máhttu mas lea ollislašgeahčastat
- ii leat vejolaš sirret daid olbmuiin geat doalahit dan
- čadnon sierra geográfalaš guovlluide/ ekologalaš surggiide
- ahte dat addá geavaheddjiide njuolggadusaid got luondu galgá geavahuvvot, ja
- immateriála ja ráhkada miellaguottuid, norpmaid ja árvvuid got berre eallit

Tjoahkkájgäsos

Ájggom Ednamdáfoprográmmajn ja Merra- ja guollimprográmmajn 2014 – 2020 la aktan ietjá struktuvrrafoandaprográmmaj viehkedit dan ulmmáj állet vaj sjaddá buorre ja nanos lassánibme gájkajda. Sámedigge l aktan sáme ráddnavuodajn barggam bájkkásasj barggoplánajn mij galggá viehkedit ulmmáj állet.

Álgo l árrum SWOT-guoradibme mav vijdes ráddnavuohta l gárvvim. Bájkkásasj barggoplána galggá vuosedit gájnov tjadádibmáj valla viesso tjállagin árrot, mij máhtta ietjájduvvat sebrudagá ávddánime guoran. Jus galggá állet prográmma álles fábmuj vierti hádjet sisanov ja ávddálbiedjamijt moatte ulmmejuohkusij, ja aktisasjvuodav adnet oassálasstij ja aktavuohtarádnaj. Sáme ráddnavuohta danen sjaddá ájnas oassen dan bargon.

Sáme sebrudagá ávddánibme dárbaž ádå áládusájt ja ádå tjoavddusijt doajmme áládusájda. Bájkkásasj barggoplána ulmme l gájkka sáme áládus- ja sebrudakbuoredime galggi álgget dábálasj sáme diedujn – árbbiediedujn ja nanos ávddánimijn. Dasi gulluji ekologalasj ja ekonomalasj guoddelis sáme áládusá ma báhti nanos ádåsisávkkimis Sámeednama luondos. Nanos ávddánibmáj aj gullu ekonomalasj, kultuvralasj ja sosiálasj buohtaárvvusasj fábmno mij javllá gájkka ulmutja li ájnna.

Dárjutjit fábmogis Sámeednamav man vuodo l goappátjagá nanos luonndo ja viesso kultuvrra aktan árbbedábálasj sáme diedujn, rávkaduvvá vaj sámeáladusá aneduvvi nanos ráddnan ednamdáfoávdánimen, ja vaj sáme áládusá goappátjagá vaddi ja aneduvvi stuor ienepárvvon dajvak ja bájkkásasj áládusvidnudagájn.

Árbbiediehto – Árbe la dat buojkuldahka mav adná gá ságas sáme árbbedábálasj diedoj birra almulasj vuojnos, juogu de l teorehtalasj jali praktijkalasj diehto mav máhtta návti buojkodit:

- diehto mav njálmálatjtat buolvas buolvvaj giehttu ja vijdábut ávdet, ádåstuhtta ja rievddadassta sebrudakietjájduvvamij milta
- fábmogis diehto manna l állesvuojnno ájge nali
- ij tjuolldasa dajs ulmutjijs gudi dav adni
- tjanádum geográfalasj bájkijda/ekologalasj birástjerdajda
- vaddá anediddjáj njuolgadusájt luondo adnemij, ja la
- gávnedibme, ja tsuojgot vuojnnevlágij, árbbeáhpajt ja árvustallamijt gák galggá viessot

Åeniedimmie

Landsbygdeprogramme j̄ih Mearoe- j̄ih G  olemeprogramme 2014 – 2020 ulmiem  tna jeatjaj strukturfondijgumie barkedh juktie vuemsiem jaksedh jiermege j̄ih n nnoes evtiedimmie gaajhkide. Saemiedigkie lea dejnie saemien jieliemassine barkeme guktie dam regionaale dahkoesoejkesjem darjodh mij edtja nuhtjesovvedh ihke vuemsiem jaksedh.

Jarng barkose lea d hte SWOT-analyse orreme mij dorjesovveme storre saemien ektiebarkojne viehkine. Regionaale dahkoesoejkesje edtja otnerasse tjuvtjedh guktie barkedh bene aaj jielije dokumente  rrodh mij maahta jeatjahtovvedh siebriedahkine. Juktie ellies effektem programmeste  adtjodh dle sisvege j̄ih nuepieh tjuerieh gellie ulmied ehkide jaksedh j̄ih laavenjostoe j̄ih d  jrehtimmieh juakasuvvieh ovmessie biehkij j̄ih ektiebarkoeguejmiej gaskemsh. D hte saemien ektiebarkoe dan gaavhtan vihkeles biehkie dennie barkosne.

Saemien siebriedahken evtiedimmie lea orre jielemi j̄ih aaj innovatijve raeriej jearohke dejnie jieliemisnie mah daan biejjien. Regionaale dahkoesoejkesjen ulmie lea saemien jieleme- j̄ih siebriedahkeevtiedimmie edtja saemien aerpiemaahstoe j̄ih n nnoes evtiedimmeste b tedh. Daate s jhta jiehtedh ekologiske j̄ih ekonomiske n nnoes saemien jieliemassh mah b etieh v  rege nuhtjemistie eatnamistie Saepmesne. N nnoes evtiedimmien sisnie aaj n nnoes ekonomije-, kultuvre-, sosiaale-, j̄ih seamma vy rtege-evtiedimmie mij s jhta jiehtedh gaajhkh almetjh seamma vihkeles.

Juktie barkedh n nnoes jielije Saapman mij dovne eatnamasse j̄ih jielije saemien kultuvre gorredamme man v arome tradisjonelle saemien maahtoe dle tjuara barkedh guktie saemien jieliemasse  adtje biehkie  rrodh landsbygdeevtiedimmesne j̄ih saemien jieliemasse edtja dovne vedtedh j̄ih v  jnoe goh aevhkie regionaale j̄ih byjrese jieliemisnie.

Aerpiemaahtoe –d hte saemien baakoem maam nuhtjes vva gosse saemien tradisjonelle maahtoen b jre soptsesteminie generelle perspektijveste saht jis teoretiske jallh darjomes maahtoe. Maahta dam numhtie buerkiestidh:

- maahtoe mij njaalmeldh vuekine boelvide boelviiste j hta j̄ih eevtjes vva, jeatjaht vva j̄ih s jhtesje siebriedahken v rhtoedimmiej mietie
- dynamiske j̄ih holistiske tijjen doekoe, maahtoe mij elliesguvvieperspektijvem  tna
- ij g eredh mieriedidh dejstie almettijstie mah dam utnieh
- ovmessie geografiske dajvide/ekonomiske dajvide gorredamme
- vadta njoelkedassh dej nuhtjijidie mah jiehtieh guktie eatnemem nuhtjedh, j̄ih
- immaterielle j̄ih vuekie, normh j̄ih v  jnoeh skaepede guktie by roe jieledh

Summary

The purpose of the Rural Development Programme and Maritime and Fisheries Fund 2014 - 2020, in collaboration with other Structural Funds programmes, is to contribute to reaching the goal of smart and sustainable growth for everyone. Together with the Sami partnership, the Swedish Sami Parliament has developed the regional action plan that shall contribute to reaching the goal.

The starting point has been the SWOT analysis produced with help from a broad Sami partnership. The regional action plan shall specify the direction of the realization as well as be a living document that can evolve in pace with the development of the surrounding community. The full potential of the programme is reached through the distribution of its contents and conditions to many target groups, as well as through the cooperation and exchange of experiences between interested parties and partners. The Sami partnership will therefore be an important link in the process.

The development of the Sami community is dependent upon new industries and innovative solutions within existing industries. The goal of the regional action plan is the development of all Sami industries and community development shall be firmly anchored in traditional Sami knowledge and sustainable development. This includes eco-friendly and financially viable Sami industries based on sustainable utilization of the renewable natural resources available in Sápmi. Sustainable development includes also financial, cultural, social and equality sustainability, which means that everyone is important.

Contributing to a viable Sápmi based on both sustainable nature and a living Sami culture with focus on traditional Sami knowledge, requires that the Sami industries are considered strong partners in rural development. The Sami industries shall both contribute and be seen as a substantial benefit in the regional and local trade and industry.

Árbi means heritage and diehtu means knowledge in the Sami language. Árbodiehtu is a concept used when talking about traditional Sami knowledge from a more general perspective, regardless of whether it is theoretical or practical knowledge. Árbodiehtu can be described as:

- Knowledge, know-how, skills and practices that are passed on from generation to generation, and can develop, change and be modified due to changes in the society
- Dynamic and holistic over time, knowledge with a holistic approach, not separable from the people who own it
- Connected to different geographical areas/ ecological areas
- Gives its users rules for how to use the lands, and
- Intellectual property that creates protocol, norms and values in life.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Syfte med handlingsplanen	12
2. EU:s mål styr innehållet i programmen	12
2.1 Landsbygdsprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020	13
2.2 Havs- och fiskeriprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020	14
2.3 Åtgärder och prioriteringar i landsbygdsprogrammet	15
2.3.1 Landsbygdsprogrammets landsbygdsdefinition	19
2.3.2 Sametingets landsbygdsdefinition.....	19
2.4 Åtgärder och prioriteringar i havs- och fiskeriprogrammet	21
2.4.1. Sametingets roll i programmet.....	24
3. Det samiska partnerskapet.....	25
3.1 Roller och ansvar	26
3.2 Uppgifter	26
3.2.1 Förberedelse	26
3.2.2 Genomförande	26
3.2.3 Uppföljning och revidering	27
3.3 Sametingets roll	27
4. Gemensamt för prioriteringar, urvalskriterier, mål och hantering av beslut i landsbygdsprogrammet	28
4.1 Urvalskriterier	28
4.1.1 Poängsättning	28
4.1.2 Viktning	29
4.1.3 Krav på poäng avgör om ansökan prioriteras	29
4.1.4 Rangordning av ansökningar med lika många poäng	29
4.2 Indikatorer och målvärden	29
4.3 Beslutsomgångar och utlysningar	29
4.3.1 När pengarna i en beslutsomgång inte räcker	30
4.3.2 När pengarna i en beslutsomgång eller en utlysning inte räcker till hela sista ansökan	30
4.3.3 När det blir pengar över i en beslutsomgång eller en utlysning.....	30
4.3.4 När sista pengarna i budgeten inte räcker till hela sista ansökan.....	30
5. (Åtgärd 1 och 2) Kompetensutveckling och rådgivning	31
5.1 Stöd till och kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb (delåtgärderna 1.1 och 1.2 inom fokusområdena 6a)	32
5.1.1 Övergripande prioriteringar	32
5.1.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund	32

5.1.3 Upphandling, utlysning och Sametingets eget arbete med kompetensutveckling	33
5.1.4 Urvalskriterier	35
5.1.5 Bedömningsgrunder	36
5.1.6 Stödnivå	38
6. (Åtgärd 4) Investeringar inom jordbruk, trädgård och rennäring	40
6.1 Investeringstöd för ökad konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringsetag	40
6.1.1 Övergripande prioriteringar	40
6.1.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund	40
6.1.5 Bedömningsgrunder	43
6.2 Förädlingsstöd för kort livsmedelskedja och lokala marknader	50
6.2.1 Övergripande prioriteringar	50
6.2.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund	50
6.2.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar	51
6.2.4 Urvalskriterier	51
6.2.5 Bedömningsgrunder	52
6.2.6 Investeringar som inte prioriteras regionalt	57
6.2.7 Stödnivå	57
6.3 Förädlingsstöd för att skapa nya jobb	58
6.3.1 Övergripande prioriteringar	58
6.3.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund (se 6.1.2)	58
6.3.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar	58
6.3.4 Urvalskriterier	59
6.3.5 Bedömningsgrunder	59
6.3.6 Investeringar som inte prioriteras regionalt	64
6.3.7 Stödnivå	64
7. (Delåtgärd 7.6) Miljöinvesteringar	65
7.1 Återställa och restaurera kulturmiljöer i renskötselområdet	65
7.1.1 Övergripande prioriteringar	65
7.1.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund	65
7.1.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar	66
7.1.4 Urvalskriterier	66
7.1.5 Bedömningsgrunder	67
7.1.6 Investeringar som inte prioriteras regionalt	71
7.1.7 Stödnivå	71
8. (Åtgärd 6) Jordbruks- och affärsutveckling	72
8.1 Startstöd	72
8.1.1 Övergripande prioriteringar	72
8.1.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund	72
8.1.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar	72

8.1.4 Urvalskriterier.....	73
8.1.5 Bedömningsgrunder	74
8.1.6 Etableringar som inte prioriteras regionalt	77
8.1.7 Prioritering av underrepresenterad grupp.....	77
8.1.8 Stödbelopp.....	77
8.3 Investeringsstöd för att skapa nya jobb.....	79
8.3.1 Övergripande prioriteringar.....	79
8.3.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund	79
8.3.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar	80
8.3.4 Urvalskriterier.....	81
8.3.5 Bedömningsgrunder.....	82
8.3.6 Investeringar som inte prioriteras regionalt.....	86
8.3.7 Stödnivå	86
9. (Åtgärd 7) Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd.....	87
9.2 Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden.....	88
9.2.1 Övergripande prioriteringar.....	88
9.2.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund	88
9.2.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar	88
9.2.4 Urvalskriterier.....	89
9.2.5 Bedömningsgrunder	90
9.2.6 Investeringar som inte får prioriteras regionalt.....	93
9.2.7 Stödnivå	93
Sametinget har inte detta stöd längre.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
9.4 Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö	95
9.4.1 Övergripande prioriteringar.....	95
9.4.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund	95
9.4.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar	96
9.4.4 Urvalskriterier.....	96
9.4.5 Bedömningsgrunder	97
9.4.6 Investeringar som inte prioriteras regionalt.....	101
9.4.7 Stödnivå	101
10. (Åtgärd 16) Samarbete	102
10.1 Stöd till samarbeten för att skapa jobb	102
10.1.1 Övergripande prioriteringar.....	103
10.1.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund	103
10.1.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar	103
10.1.4 Urvalskriterier.....	104
10.1.5 Bedömningsgrund.....	105
10.1.6 Stödnivå	107
Sametinget har inte längre detta stöd.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
11. Kommunikation.....	109

11.1 Kommunikationsplan	109
11.1.1 Kommunikationsmål	109
11.1.2 Målgrupper och prioriterade målgrupper.....	110
10.1.3 Budskap	111
10.1.4 Kanaler för kommunikation	111
11.1.5 Löpande aktivitetsplanering.....	112
11.1.6 Samarbeten.....	114
11.1.7 Uppföljning och utvärdering.....	115
12. Arbete med andra mål och lokal utveckling	116
12.1 Synergier med fonder och planer som ska bidra till samma mål.....	116
12.1.2 Interreg Nord	116
12.1.3 Samarbete med länsstyrelserna i norrlandslänen.....	116
12.1.4 Övriga strukturfondsprogram	117
12.1.5 Strategi för jämställdhetsintegrering	117
12.2 Arbete med lokal utveckling.....	118
13. Uppföljning och revidering	119
14. Bilagor	120
14.1 Bilaga 1. SWOT-analys och identifiering av regionala behov	120
14.2 Bilaga 2. Budget och mål.....	120
14.3 Bilaga 3 Miljö	122

1. Syfte med handlingsplanen

Den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammet ska användas för att styra vårt arbete med prioritering och urval av ansökningar samt partnerskap, kommunikation och samordning med andra fonder samt annan regional och lokal utveckling.

Stöden till landsbygdsutveckling som finns i landsbygdsprogrammet regleras i första hand genom EU-förordningen^[1], landsbygdsförordningen^[2] och förskriften om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar^[3]. Handlingsplanen är ett komplement till dessa bestämmelser och används för att vi ska kunna anpassa våra prioriteringar efter våra förutsättningar. I den regionala handlingsplanen ingår också att ange sådana uppgifter som vi har beslutat om för vissa stöd, som högsta stödbelopp, stödnivå och regionala urvalskriterier.

Det är Jordbruksverket som godkänner handlingsplanen. Jordbruksverket är förvaltande myndighet för landsbygdsprogrammet.

Den regionala handlingsplanen gäller även för havs- och fiskeriprogrammet. Men vi gör inte några egna prioriteringar för havs- och fiskeriprogrammet i handlingsplanen. Stöden i havs- och fiskeriprogrammet regleras i första hand genom EU-förordningen^[4], fiskeförordningen^[5] samt föreskriften om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar. För havs- och fiskeriprogrammet finns en nationell handlingsplan.

När vi fattar ett beslut om stöd, ska den handlingsplan som gällde när ansökan kom in ligga till grund för stödnivåer och högsta stödbelopp. I övriga fall ska den senast gällande handlingsplanen ligga till grund för beslutet.

2. EU:s mål styr innehållet i programmen

Alla landsbygdsprogrammets och havs- och fiskeriprogrammets prioriteringar bidrar till EU:s övergripande mål, EU 2020. EU 2020 är EU:s tillväxtstrategi för en smart och hållbar ekonomi med hög sysselsättning, god produktivitet och stor social sammanhållning. I Sverige ska landsbygdsprogrammet, havs- och

---

^[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005

[2] Förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder

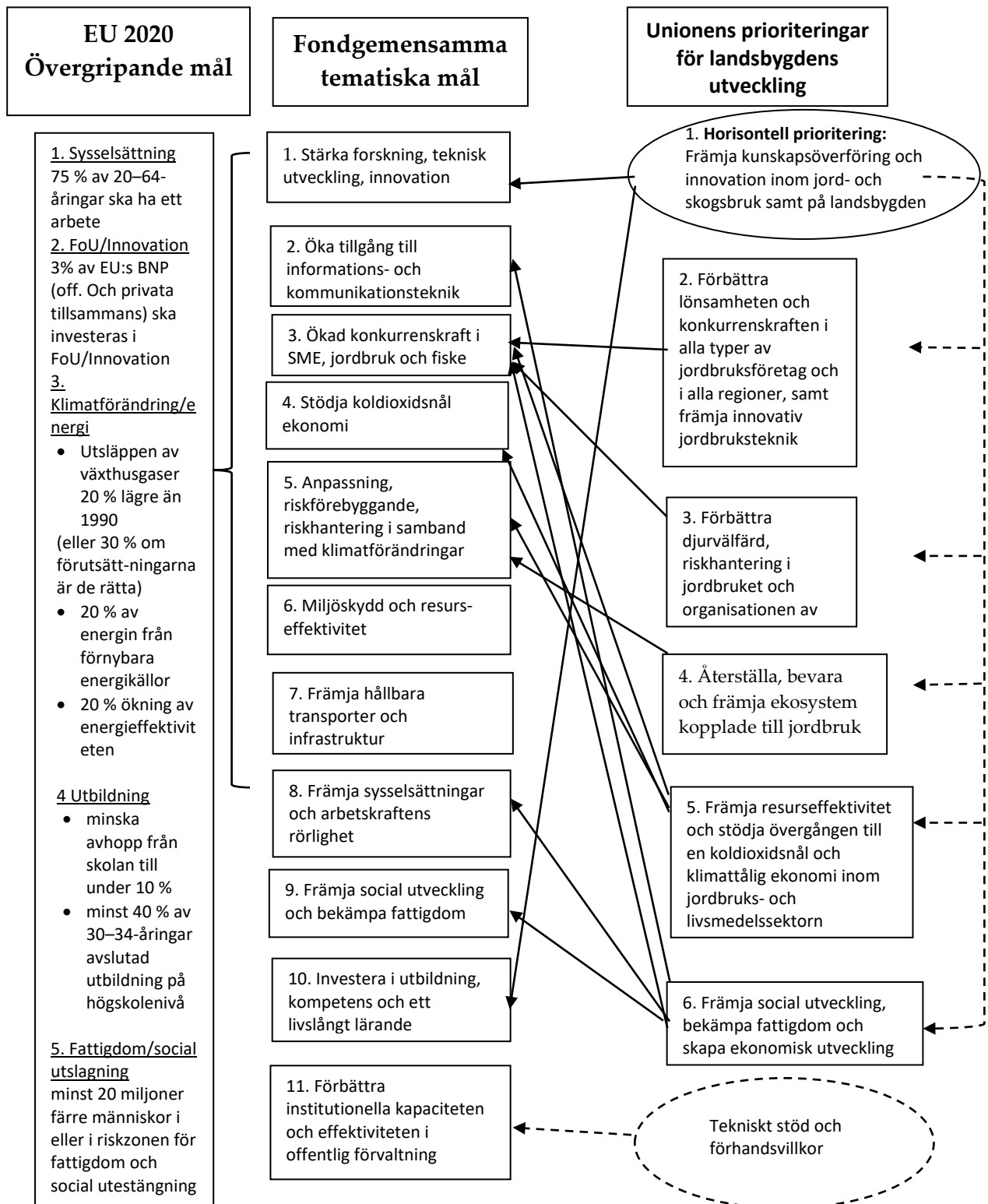
[3] Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2016:19) om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar samt stöd för lokalt ledd utveckling

[4] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2328/2003, (EG) nr 861/2006, (EG) nr 1198/2006, och (EG) nr 791/2007 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1255/2011

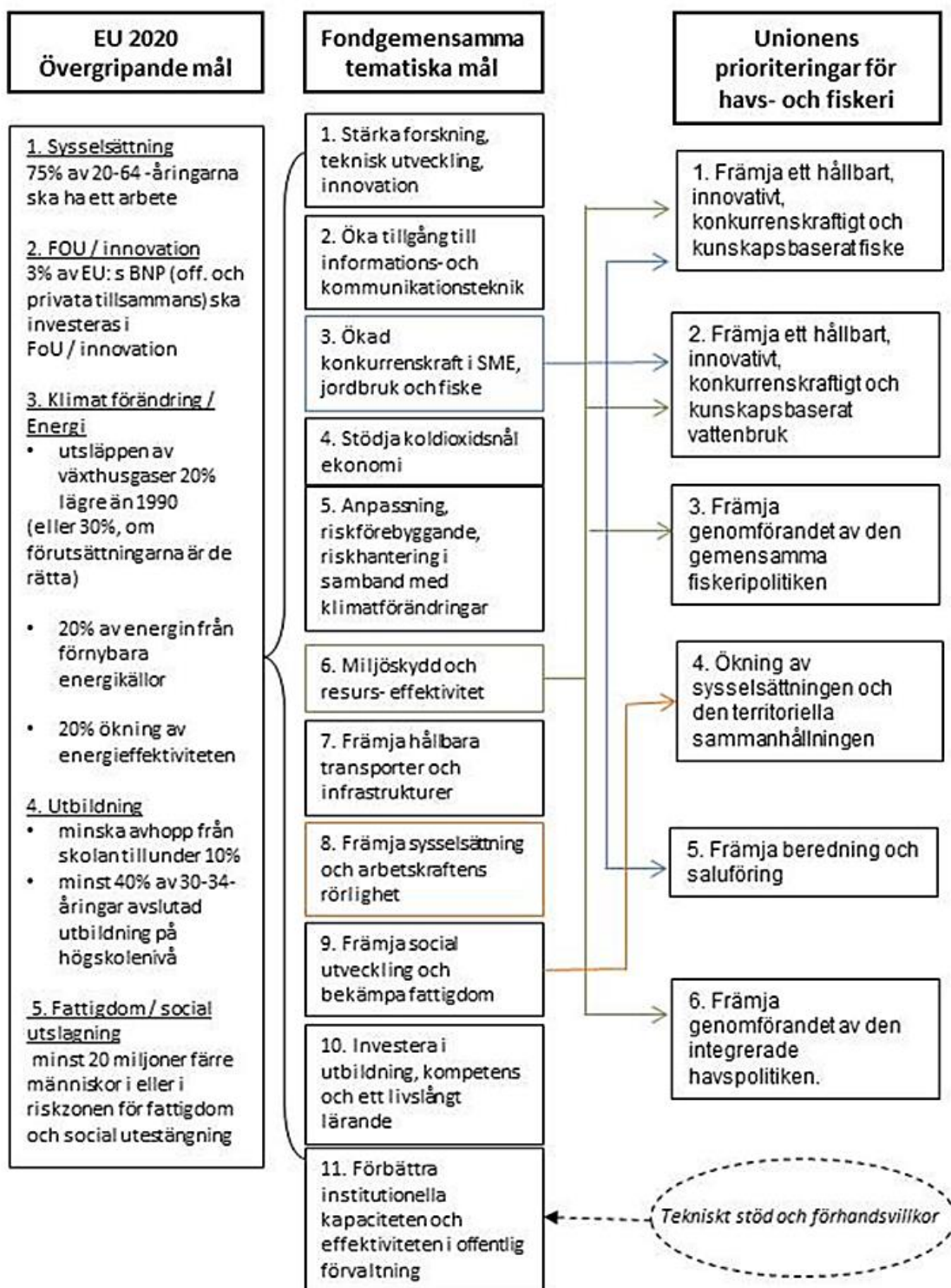
[5] Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen

fiskeriprogrammet, de regionala strukturfondsprogrammen och socialfondsprogrammet gemensamt bidra till de fondgemensamma tematiska målen, se bilderna nedan. Dessa mål bidrar i sin tur alla till EU 2020.

2.1 Landsbygdsprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020

2.2 Havs- och fiskeriprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020

2.3 Åtgärder och prioriteringar i landsbygdsprogrammet

Det svenska landsbygdsprogrammet är uppdelat i 6 prioriterade områden och 15 mer detaljerade fokusområden. Regeringen har beslutat hur programmets pengar ska fördelas på fokusområden och delåtgärder. Fokusområdena 1abc ska genomsyra samtliga åtgärder och finns därför inte med i tabellen "landsbygdsprogrammet 2014-2020". 1 abc handlar om kunskapsöverföring och innovation.

Följande prioriteringar och fokusområden används inom det svenska landsbygdsprogrammet:

1. Främja kunskapsöverföring och innovation inom jord- och skogsbruk samt på landsbygden.
  - a) främja innovation, samarbete och kompetensutveckling på landsbygden
  - b) stärka banden mellan jordbruk och livsmedelsproduktion samt forskning och innovation, även i syfte att utveckla miljöledning och miljö kvalitet.
  - c) främja livslångt lärande och yrkesutbildning inom jord- och skogsbruk.
2. Förbättra lönsamheten och konkurrenskraften i alla typer av jordbruksföretag och i alla regioner, samt främja innovativ jordbruksteknik och hållbart skogsbruk
  - a) konkurrenskraft, omstrukturering, diversifiering inom jordbruk, trädgård, rennäring och skog
  - b) underlätta för unga med rätt kompetens att starta företag inom jordbruk, trädgård samt rennäring.
3. Förbättra djurvälstånd och organisationen av livsmedelskedjan, inklusive bearbetning och marknadsföring av jordbruksprodukter
  - a) förbättra konkurrenskraften genom kort livsmedelskedja samt bättre djurvälstånd
4. Återställa, bevara och främja ekosystem kopplade till jord- och skogsbruk
  - a) återställa, bevara och förbättra den biologiska mångfalden
  - b) förbättra vattenförvaltningen och hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel
  - c) förebygga markerosion och förbättra markskötseln
5. Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruket
  - b) effektivisera energianvändningen inom jordbruket

Gränsdragningen mellan fokusområdena 5b och 5c är ofta svår att göra, varför dessa insatser av förenklingskäl hanteras under fokusområde 5c, på

så sätt kan en resursmässig splittring på flera fokusområden undvikas (från programmet).

- c) främja tillgången till och användningen av energi från förnybara källor och andra förnybara biologiska resurser som inte är avsedda till livsmedel
- d) minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak

6. Främja social utveckling och skapa ekonomisk utveckling på landsbygden

- a) främja diversifiering, skapande och utveckling av nya små företag och arbetstillfällen
- b) främja lokal utveckling på landsbygden
- c) anläggning och projektering av passiv bredbandsstruktur

Här ser du de åtgärder som finns i landsbygdsprogrammet och hur dessa ska bidra till olika fokusområden. Sametinget, Länsstyrelserna, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket är myndigheter som handlägger stöd och ersättningar i landsbygdsprogrammet.

I handlingsplanens kapitel 5-10 finns de åtgärder som Sametinget handlägger.

Landsbygdsprogrammet 2014-2020										
		Fokusområde								
Kod för åtgärd och delåtgärd		2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
		Konkurrenskraft och lönsamhet	Unga	Korta leveranskedjor och diurvälstånd	Miljö i jordbruket	Energieffektivisering och förnybar energi	Minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak	Nya jobb och diversifiering	Lokal utveckling	Breddband
1	Kompetensutveckling	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
1.1	Stöd till kompetensutveckling	x		x	x			x	x	
1.2	Stöd till demonstrationer och information	x		x	x			x	x	
2	Rådgivning	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
2.1	Stöd till rådgivningstjänster	x		x	x			x	x	
2.3	Stöd till fortbildning av rådgivare	x		x	x			x		
4	Investeringar till jordbruk, trädgård och rennäring	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
4.1	Investeringsstöd inom jordbruk, trädgård och rennäring	x				x	x			
4.2	Förädlingsstöd			x				x		
4.4	Miljöinvesteringar									
4.4	Stängsel mot rovdjur				x					
4.4	Engångsröjning av betesmark				x					
4.4	Reglerbar dränering				x					
6	Jordbruks- och affärsutveckling	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
6.1	Startstöd		x							
6.4	Investeringsstöd för jobb och klimat					x	x	x		

2.3.1 Landsbygdsprogrammets landsbygdsdefinition

Landsbygdsdefinitionen i landsbygdsprogrammet består av fyra huvuddelar; jordbruksföretag, mindre tätorter, regionala undantag samt särskild definition för lokalt ledd utveckling. Under vissa omständigheter kan enskilda åtgärder tillämpa en annan definition.

Ingen geografisk avgränsning kommer att tillämpas för de insatser som har anknytning till jordbruksföretag, jordbruksverksamhet, skogsbruksverksamhet, målen för miljö- och klimatvänligt jordbruk eller för investeringar i bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter även om stödmottagaren är lokaliserad i en tätort.

För övriga åtgärder, delåtgärder eller typer av insatser med undantag för lokalt ledd utveckling, definieras landsbygd som områden utanför tätorter med mer än 3 000 invånare enligt SCB:s befolkningsstatistik för år 2015. I de fall där stödmottagaren (projektägaren) är lokaliserad till en tätort med mer än 3 000 invånare ska projektets mervärde och nytta direkt tillfalla landsbygdsområdet. Insatser ska kunna genomföras även i större tätorter om projektet tillför mervärden till landsbygdsområden.

Förekomsten av tätorter i ett annars glest befolkat område kan vara viktiga stödjepunkter i genomförandet av programmet. Av denna anledning bör berörda myndigheter som handlägger stöd som riktas till de län där befolkningstätheten är lägre än medelvärdet för riket (22,9 invånare per kvadratkilometer) ges möjlighet att nyansera och utveckla den ovan bestämda huvudregeln. Detta kan göras genom att större tätorter räknas in i tillämpningsområdet för dessa län.

2.3.2 Sametingets landsbygdsdefinition

Om man skall definiera det traditionella samiska området i Sverige, den svenska delen av Sápmi, så görs det enklast genom att ange samebyarnas åretruntmarker och vinterbetesmarker som omfattar ungefär 240 000 km² vilket motsvarar ca. 50% av Sveriges yta. Området sträcker sig över Norrbottens-, Västerbottens- och Jämtlands län samt delar av Dalarna och Västernorrlands län. Totalt sett sträcker sig Sápmi – det traditionella samiska området över fyra länder och är till ytan ungefär 388 000 km².

Det är osäkert hur många med samiskt påbrå som själva identifierar sig som samer, därför är siffrorna uppskattningar. Den sista lappräknningen i Sverige gjordes 1945 och några folkräkningar på etnisk grund görs inte längre. Om man kopplar ihop gamla renlängder och Sametingets röstlängd till SCB:s tregenerationsregister och

lägger till barn, föräldrar och syskon (om de är i livet) så får man fram nästan 50 000 personer. En vanlig uppskattning över antalet samer i Sverige är dock mellan 20 000-40 000 personer. En grov beräkning att om det bor ca. 20 000 samer i det traditionella samiska området blir det 12 samer per km².

För att tillgodose det samiska kärnområdet är det viktigt att större tätorter med över 3 000 invånare kan nyttjas som noder för utvecklingsprojekt. Dessa är Kiruna, Gällivare, Arvidsjaur, Vilhelmina, Lycksele, Strömsund och Östersund, där finns samisk befolkning och, i vissa fall, samiska institutioner.

2.4 Åtgärder och prioriteringar i havs- och fiskeriprogrammet

Det svenska havs- och fiskeriprogrammet är uppdelat i 6 prioriterade områden och 16 fokusområden. Följande prioriteringar och fokusområden finns inom programmet.

1. Främja ett miljömässigt hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat fiske genom att sträva efter följande specifika mål:

- minskad påverkan av havsmiljön, bland annat genom att oönskade fångster så långt som möjligt undviks och minskas
- skyddad och återställd biologisk mångfald i vattenmiljöer och i de akvatiska ekosystemen
- säkerställd balans mellan fiskekapaciteten och tillgängliga fiskemöjligheter
- ökad konkurrenskraft och lönsamhet för företag inom fisket, bland annat för det småskaliga kustfisket, samt förbättrad säkerhets- och arbetsförhållandena
- stärkt teknisk utveckling och innovation, här ingår ökad energieffektivitet och kunskapsöverföring.
- utvecklad yrkesutbildning, nya yrkeskunskaper och livslångt lärande.

2. Främja ett miljömässigt hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat vattenbruk genom att sträva efter följande specifika mål:

- stärkt teknisk utveckling, innovation och kunskapsöverföring
- stärkt konkurrenskraft och ökad lönsamhet för vattenbruket, här ingår förbättrad säkerhet och förbättrade arbetsförhållanden, särskilt för små och medelstora företag
- skyddad och återställd biologisk mångfalden i vattenmiljöer samt förbättrade ekosystem som är anslutna till vattenbruket samt främja ett resurseffektivt vattenbruk
- ett vattenbruk som kan säkerställa en hög nivå av miljöskydd, främja djurhälsa och välbefinnande samt folkhälsa och allmän säkerhet
- utvecklad yrkesutbildning, nya yrkeskunskaper och livslångt lärande.

3. Främja genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken genom att sträva efter följande specifika mål:

- förbättrade vetenskapliga rön som fler kan ta del av samt förbättrad insamling och hantering av data

- bättre övervakning, kontroll och tillsyn, förbättrad institutionell kapacitet och en effektiv offentlig förvaltning utan att den administrativa bördan ökar

4. Öka sysselsättningen och den territoriella sammanhållningen genom att sträva efter följande specifika mål:

- ekonomisk tillväxt
- social delaktighet
- ökad sysselsättning genom att fler går att anställa och arbetskraftsrörligheten i de kust- och inlandssamhällen som är beroende av fiske och vattenbruk ökar, här ingår diversifiering av verksamheten inom fisket och inom andra sektorer av den maritima ekonomin

5. Främja saluföring och beredning genom att sträva efter följande specifika mål:

- bättre organisation av marknaderna för fiskeri- och vattenbruksprodukter
- fler investeringar i berednings- och saluföringssektorerna.

6. Främja genomförandet av den integrerade havspolitikerna.

Här ser du de åtgärder som finns i havs- och fiskeriprogrammet och hur dessa ska bidra till de olika fokusområdena.

Artikel ¹	Specifikt mål	Åtgärd
38, 44.1c	1a	Investeringar inom fiske
37	1a	Utveckling av bevarandeåtgärder och regionalt samarbete
39, 44.1c	1a	Nya tekniska lösningar inom fiske
39, 44.1c	1a	Nya former av förvaltning och organisation inom fiske
40.1a	1a	Samla in förlorade fiskeredskap eller marint skräp
40.1b, c, i, 44.6a-b	1b	Bevarandeprojekt för att återställa akvatisk mångfald
40.1d-g, 44.6a	1b	Bevarandeprojekt för skyddade områden
36	1c	System för tilldelning av fiskemöjligheter
42, 44.1e	1d	Investeringar som höjer kvalitet och mervärde på vildfångad fisk
43.1, 44.1f	1d	Fiskehamnar, landningsplatser och auktionshallar - förbättrad infrastruktur
43.2	1a	Fiskehamnar, landningsplatser och auktionshallar - anpassning till landningsskyldigheten
30, 44.4	1d	Diversifiering inom fiske

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden

26, 44.3	1e	Utveckling av produkter och processer inom fiske
28, 44.3	1e	Partnerskap mellan forskare och fiskare
29.1-2, 44.1a	1f	Kompetensutveckling och informationsinsatser inom fiske
47	2a	Innovationsprojekt inom vattenbruk
48.1a, d, g-h	2b	Produktiva investeringar i vattenbruk
48.1e, j	2c	Miljöinvesteringar i vattenbruk
52	2b	Startstöd för hållbara vattenbruksföretag
51.1a	2c	Kommunal planering av vattenbruk
56.1a-b	2d	Djurs hälsa och välbefinnande
50	2e	Kompetensutveckling och informationsinsatser inom vattenbruk
77	3a	Datainsamling
76	3b	Kontroll och tillsyn av fiske -stöd till ansvarsmyndigheter
76	3b	Kontroll och tillsyn av fiske - stöd till privata aktörer
63	4	Genomförande av lokala utvecklingsstrategier – lokalt ledd utveckling
64	4	Samarbetsåtgärder – lokalt ledd utveckling
62.1a	4	Förberedande stöd – lokalt ledd utveckling
62.1d	4	Löpande kostnader och ledning – lokalt ledd utveckling
68.1a	5a	Bilda producent- eller branschorganisationer
68.1b-e	5a	Saluföringsåtgärder
66	5a	Produktions- och saluföringsplaner
69.1c-d,f	5b	Beredning av fiskeri- och vattenbruksprodukter
80.1b	6a	Skydd av havsmiljön
80.1c	6a	Öka kunskapen om havsmiljön

Det är Jordbruksverket, länsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten som handlägger de olika åtgärderna. Följande åtgärder handlägger länsstyrelsen:

- investeringar inom fiske
- investeringar som höjer kvalitet och mervärde på vildfångad fisk
- fiskehamnar, landningsplatser och auktionshallar - förbättrad infrastruktur
- fiskehamnar, landningsplatser och auktionshallar - anpassning till landningsskyldigheten
- diversifiering inom fiske
- produktiva investeringar i vattenbruk
- miljöinvesteringar i vattenbruk
- startstöd för hållbara vattenbruksföretag
- beredning av fiskeri- och vattenbruksprodukter

Det finns mer information om respektive åtgärd i den nationella handlingsplanen för havs- och fiskeriprogrammet. Här finns också information om budget. Handlingsplanen kommer att finnas på Jordbruksverkets webbplats.

2.4.1. Sametingets roll i programmet

Sametinget har inga åtgärder i Havs- och fiskeriprogrammet och har därför inget ansvar för handläggningen av stöd. Då fiske dock ingår som en viktig kompletterande näring till den traditionella renskötseln och traditionellt sett varit en samisk näring kommer Sametinget att via partnerskapet följa och hålla sig uppdaterade om programmet samt att vara behjälplig och informera om programmet och dess åtgärder.

3. Det samiska partnerskapet

Ett partnerskap för landsbygds- och havs- och fiskeriprogrammen 2014 – 2020 har utformats för den samiska regionen – Sápmi för att fokusera på utvecklingen i det samiska samhället mot en hållbar och smart tillväxt. För att få en aktiv och effektiv representation består det samiska partnerskapet av representanter som företräder olika delar av Sápmi, som offentliga aktörer, samiskt näringsliv samt ideella organisationer. Partnerskapet representerar olika delar i det samiska samhället. Målet är att hålla storleken på det samiska partnerskapet på en nivå som gör att det blir både effektivt och representativt.

Följande organisationer ingår i det samiska partnerskapet:

- Samernas Riksförbund (SSR) – organiserar alla samebyar i Sverige samt merparten av sameföreningarna
- Renägarförbundet – organiserar enskilda rennäringsutövare
- Sámi Duodji – sameslöjdstiftelsen som organiserar sameslöjdare i Sápmi
- Samernas utbildningscentrum – utbildningscentrum för sameslöjdslinjerna för både hård och mjuk slöjd, rennäringslinjen, utbildningar i samisk mat. Anordnar även uppdragsutbildningar.
- Sáminuorra – samisk riksungdomsorganisation
- Slow Food Sápmi – knutet till den internationella slow food-rörelsen och arbetar bl.a. med certifiering av samisk mat
- Umeå universitet – Cesam/Vaartoe
- SLU – renforskningsavdelningen
- SameÄtnam – samisk riksorganisation som arbetar främst med kulturella frågor

Sametinget deltar med sakområdeskunskap inom samisk kultur och näring, språk samt jämställdhet.

Då Sametinget inte har ansvar för genomförande av några åtgärder i Havs- och fiskeprogrammet är det heller inte motiverat med specifik representation för detta program. För att tillvarata de intressen som samiska näringsidkare har i fiskefrågor, bl.a. är fisket en viktig kompletteringsnäring till renkötseln och fisketurism är på frammarsch, kommer rennäringsorganisationerna att ha ett utökat ansvar även för fisket. Ansvaret avgränsas enbart till fiske då vattenbruk traditionellt sett inte har förekommit som samisk näring. Detta är en fråga som måste ses i ett större sammanhang och hänvisas därför till respektive länsstyrelse.

3.1 Roller och ansvar

Partnerskapet skall sammankallas vid behov, men minst två gånger/år. Andra parter kan delta via olika arbetsgrupper eller s.k. fokusgrupper, men stommen i det samiska Partnerskapet utgörs av ovan uppräknade parter.

För att påvisa Partnerskapets viktiga roll för programmets genomförande skall en avsiktsförklaring skrivas under där deltagande parter tydliggör sina roller.

Varje deltagande partner skall:

- ha ett tydligt mandat från sin organisation som visar att man har rätt att föra organisationens talan i frågor som rör programmet,
- sprida information om programmet genom att nyttja sina nätverk, samt i övrigt
- vara aktiv i genomförandearbetet genom att bl.a. bidra med skriftliga synpunkter på förslag till revideringar.

3.2 Uppgifter

Den regionala handlingsplanen skall vara ett levande dokument och kommer därför varje år att utsättas för översyn för att kunna möta behov av korrigeringar. Nedan redovisas Partnerskapets primära uppgifter.

3.2.1 Förberedelse

Arbetet med SWOT-analysen påbörjades i maj 2013 och har tagits fram och bearbetats i flera omgångar i ett bredare forum än det ovan beskrivna Partnerskapet. Informationsträffar om Landsbygdsprogrammet och Interregprogrammet har genomförts på Sametingets näringslivskonferenser. Då de olika strukturfondsprogrammen skall komplettera varandra har det varit viktigt att föra en gemensam SWOT och därigenom få en helhetsbild av den samiska regionen. Partnerskapet i dess nuvarande form är en viktig aktör för att ta fram en regional handlingsplan för den samiska regionen utifrån SWOT-analysen. Detta sker genom informationsmöten, både fysiska och digitala möten då förutsättningarna för den samiska regionen är lite annorlunda eftersom regionen sträcker sig från Karesuando i norr till Idre i söder. Partnerskapet skall vara aktiv i utformningen av urvalskriterier och för prioritering mellan ärenden men också bevaka att alla olika grupper i Sápmi finns med.

3.2.2 Genomförande

Det samiska Partnerskapet kommer att vara ett viktigt stöd för Sametinget i genomförandet av programmen. Utgångspunkten för Partnerskapets arbete blir att följa resultat och måluppfyllelse av programmen och utifrån resultatet av

ansökningstryck, handläggningstider och budgetutnyttjande och föreslå förändringar/förbättringar. Till detta hör också informations-spridning. En central uppgift är att via omvärldsbevakning ge feedback på det samiska samhällets behov. Därför skall informationen om programmen också kopplas till Partnerskapet som är viktiga ambassadörer för informations-spridning om programmet, vilket även kommer att ha betydelse för hur framgångsrika programmen blir.

3.2.3 Uppföljning och revidering

Partnerskapets roll är att kontinuerligt följa upp den regionala handlingsplanen. Den skall vara ett levande dokument som skall spegla efterfrågan och behov i det samiska samhället. En gång per år, inför inlämnande av eventuella revideringar av planen till Jordbruksverket skall en genomlysning/utvärdering av programmet göras för att fånga upp nya eller eftersatta verksamheter eller målgrupper. En näringskonferens skall genomföras årligen där en stor del av det samiska näringslivet finns representerade för att diskutera genomförandet av landsbygdsprogrammet och andra strukturfondsprogram. Partnerskapet kommer att ha en aktiv roll i genomförandet av konferensen.

3.3 Sametingets roll

Det är Sametinget som sammankallar till möten med Partnerskapet. Konfirmering av beslut om förändringar och revideringar görs av Sametingets näringsnämnd efter samråd med Rennäringsnämnden, enligt Sametingets delegationsordning. Detta görs för att förankra arbetet samepolitiskt så att arbetet med den regionala handlingsplanen genomförs i enlighet med fastställda mål. Sametingets näringsnämnd kommer att fungera som styrgrupp för programmen.

4. Gemensamt för prioriteringar, urvalskriterier, mål och hantering av beslut i landsbygdsprogrammet

Alla stöd i landsbygdsprogrammet ska bidra till EU:s prioriteringar i programmet. I kapitel 5 till och med 10 visas de övergripande prioriteringarna för de projekt- och företagsstöd samt de miljöinvesteringar som Sametinget ska handlägga. Här visas också de regionala prioriteringar som görs utifrån den SWOT-analys som finns i bilaga 1.

För att välja ut de ansökningar som effektivast leder till programmets prioriteringar finns det urvalskriterier. De nationella urvalskriterierna är samma i hela landet. Urvalskriterierna har Sametinget tagit fram med hjälp av sitt partnerskap. De speglar prioriteringarna i den samiska regionen och bygger på SWOT-analysen.

Det finns inte några urvalskriterier som utgår från diskrimineringsgrunderna kön, ålder, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning med mera. Det beror på att kriterier inom det här området riskerar att hamna i konflikt med lagstiftning och rättspraxis.

Vi kommer att ta hänsyn till jämställdhet genom att jämställdhetsintegrera handlingsplanen. Arbetet kommer att ske successivt under programperioden.

I vissa fall går det att använda sig av åtskillnad mellan ansökningar för att öka jämställdheten och att motverka diskriminering. Det kan ske när två ansökningar har lika många poäng när de har gått igenom urvalskriterierna. Då kan vi använda oss av det som kallas för underrepresenterad grupp. Under rubrik *4.1.4.1 Rangordning av ansökningar vid underrepresenterad grupp* har vi skrivit in det insatsområde där vi ska använda oss av underrepresenterad grupp.

4.1 Urvalskriterier

Urvalskriterierna avgör hur en ansökan prioriteras.

4.1.1 Poängsättning

För varje urvalskriterium finns det poängsättningar. Om det står plustecken för poängsättningen betyder det att den poängsättningen kan räknas tillsammans med andra. Om det inte finns något plustecken räknas enbart den högsta poängnivån som uppfylls. Det totala antalet poäng är alltid mellan 0 och 5 poäng, vilket gör att eventuella poäng över 5 inte räknas.

Alla urvalskriterier och poängsättningar har en bedömningsgrund knuten till sig, dessa finns i handlingsplanens bilagor. Bedömningsgrunderna förklarar hur poängsättningen sker och på vilka grunder ansökan poängsätts.

4.1.2 Viktning

När ett urvalskriterium är färdigbedömt multipliceras poängen med viktningen. Detta leder till att urvalskriterier som bedöms vara viktigare har en större effekt på hur ansökan ska prioriteras

4.1.3 Krav på poäng avgör om ansökan prioriteras

För att en ansökan ska prioriteras krävs följande:

- Den viktade summan för urvalskriterier är minst lika hög som minimipoängen som gäller för insatsområdet. Det kan gälla både nationella och regionala urvalskriterier.
- Ansökan måste få poäng i minst två av de angivna urvalskriterierna.

Om båda av dessa krav uppfylls kommer ansökan att prioriteras på det sätt som anges i insatsområdet.

4.1.4 Rangordning av ansökningar med lika många poäng

Huvudregeln är att om två ansökningar har lika många poäng rangordnar vi ansökningarna i följande ordning:

1. den ansökan som har högst poäng i högst viktat kriterium
2. den ansökan som kom in först (kronologisk ordning)

4.1.4.1 Rangordning av ansökningar vid underrepresenterad grupp

Detta gäller följande insatsområde: 6.1/2b

Om två ansökningar har lika många poäng rangordnar vi ansökningarna i följande ordning:

1. den som söker stöd tillhör en underrepresenterad grupp
2. den ansökan som har högst poäng i högst viktat kriterium
3. den ansökan som kom in först (kronologisk ordning)

4.2 Indikatorer och målvärden

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget, finns i bilaga 2 Budget och mål.

4.3 Beslutsomgångar och utlysningar

På vår webbplats www.sametinget.se

finns datum för ansökansperioder. För att ansökan ska hanteras ska den vara komplett och ha kommit in till oss senast det sista angivna datumet för ansökansperioden.

En komplett ansökan innebär att alla frågor i ansökan är besvarade och att alla obligatoriska bilagor enligt e-tjänsten är inskickade. Efter det angivna datumet för ansökansperioden handlägger Sametinget alla kompletta ansökningar som kommit in.

4.3.1 När pengarna i en beslutsomgång inte räcker

Ansökningar som uppfyller alla villkor men som inte ryms inom budgeten för en beslutsomgång för vi över till nästa beslutsomgång om den som söker stöd vill det.

Vi för över en ansökan högst två gånger därefter avslås ansökan.

Eventuella undantag från denna huvudregel framgår under respektive insatsområden.

4.3.2 När pengarna i en beslutsomgång eller en utlysning inte räcker till hela sista ansökan

Om pengarna i beslutsomgången inte räcker till hela sista ansökan kommer ansökan ändå att beviljas i sin helhet under förutsättning att 60 procent av det beviljade stödbeloppet täcks av beslutsomgångens budget.

Nästa beslutsomgångs budget kommer då att minskas med det överskridande beloppet. Detta sker under förutsättning att det finns tid för en ny beslutsomgång.

4.3.3 När det blir pengar över i en beslutsomgång eller en utlysning

Pengar som inte används i en utlysning återför vi till den tilldelade budgeten. Vi kan då fördela de pengarna igen vid ett senare tillfälle under resterande programperiod.

4.3.4 När sista pengarna i budgeten inte räcker till hela sista ansökan

När budgeten för ett insatsområde är slut för alla åtgärder och hela sista ärendet inte ryms sänks stödsatsen. Detta gäller det ärende som rangordnas högst av de ärenden som inte ryms inom budgeten. För åtgärd 1 sänks stödsatsen till 50 % som lägst. För åtgärd 2 sänks stödsatsen till 50 % som lägst. För åtgärd 4 sänks stödsatsen till 20 % som lägst. För åtgärd 6 sänks stödsatsen till 20 % som lägst. För åtgärd 7 sänks stödsatsen till 40 % som lägst. För åtgärd 16 sänks stödsatsen till 40 % som lägst.

5. (Åtgärd 1 och 2) Kompetensutveckling och rådgivning

Syftet med kompetensutvecklingen och rådgivningen är att öka kompetensen hos verksamma på landsbygden och därmed även öka effektiviteten och förbättra måluppfyllelsen för övriga åtgärder i landsbygdsprogrammet. I sin helhet ska de två åtgärderna bidra till en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden.

Det finns flera myndigheter som handlägger stöd inom kompetensutveckling och rådgivning. Det är länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan. Jordbruksverket är den enda myndigheten som handlägger stöd inom kompetensutveckling och rådgivning inom följande områden: ökad konkurrenskraft, djurvälstånd samt kort livsmedelskedja och lokala marknader.

5.1 Stöd till och kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb

(delåtgärderna 1.1 och 1.2 inom fokusområdena 6a)

5.1.1 Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Dessa stöd riktar sig till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb (delåtgärderna 1.1, 1.2 och 2.1 inom fokusområden 6a) och syftar till att

- utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden genom informationsinsatser och kurser inom andra näringar än rennäringen, men också genom att utveckla och ta tillvara kulturarv och traditionell kunskap,
- utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden genom rådgivning och företagsledningstjänster inom andra näringar än rennäringen.

5.1.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

I Sápmi - den samiska regionen finns många samiska företagare men då det samiska området är vidsträckt är företagarna också utspridda över ett stort område. De samiska näringarna är små och företagandet baseras uteslutande på mikronivå. Företagens uthållighet baseras mera på individens ihärdighet än på företaget styrka. Det dagliga arbetet som inrymmer alla slags uppgifter och problem tar ofta överhanden och fokus från utveckling och långsiktig strategisk planering av företaget. Det är svårt att hinna med. Då företagen är utspridda över ett stort område blir erfarenhetsutbyte med andra företagare svårt att genomföra och att hinna med.

De företag som arbetar inom de samiska näringarna, både de traditionella som nya, har en alltigenom unik produkt. Det kan vara allt från försäljning och förädling av egna råvaror, tillverkade enligt traditionella produktionsmetoder till nyskapade varor och tjänster som bygger på den samiska traditionen och kulturen. För att underlätta för de samiska företagen att utvecklas krävs insatser som möjliggör kompetensutveckling, rådgivning och informationsinsatser både med regional utgångspunkt men också utifrån företagets behov. Det kan t.ex. vara att underlätta för samverkan mellan olika företag, s.k. klusterbildning satsning på innovationer – nya varor och tjänster baserat på traditionell kunskap, entreprenörskap för unga företagare, kompetenshöjning genom goda exempel, mentorskap eller på annat sätt utbyte av kunskaper och erfarenheter.

För att landsbygdens samiska företagare skall bli framgångsrika krävs också att relevanta mötesplatser skapas där specifika frågor rörande kunskapsförmedling och –tillämpning kan genomföras, och att aktiviteter genomförs, som t.ex. olika

informations- och utvecklingsinsatser för att marknadsanpassa företagandet på alla plan och som syftar till att öka kunskapen om samiskt företagande.

Sametinget prioriterar utveckling inom samisk mathushållning baserad på traditionell kunskap genom:

- Utveckling av nya marknader och stärkande av befintliga för både varor och tjänster
- Utveckling av branschvisa nätverk och överskridande samarbete för att öka effektivitet i företagen och påverkan på marknaden
- Utveckling av information, logistik, försäljningskanaler och varumärken
- Kompetensutveckling för utveckling av lönsamt företagande och därigenom nya jobb
- Vidareutveckling och paketering av samisk besöksnäring
- Rådgivning till samiska företag – både ungt företagande och vidareutveckling av befintligt företagande mot nya produkter och marknader
- Kompetensutveckling i ungt företagande

Åtgärden skall spegla hela det samiska samhället och ta hänsyn till både kvinnors och mäns behov av satsningar för att främja företagande på landsbygden och detta gäller inte minst unga företagare. Det innebär information om programmet och dess insatser skall attrahera och inkludera båda könen och vara åldersneutralt.

Målet är ökad företagarförmåga inom de samiska näringarna för att därigenom skapa flera arbeten.

Information om utlysningar och upphandlingstillfällen finns på Sametingets hemsida www.sametinget.se/landsbygdsprogrammet

5.1.3 Upphandling, utlysning och Sametingets eget arbete med kompetensutveckling

Sametinget kommer att upphandla all verksamhet enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU). Det är utvecklingsbehovet i det samiska området som styr vilka aktiviteter som kommer att genomföras och de på vilket sätt aktiviteterna kan genomföras.

Upphandlingar under 2022

Kompetensutveckling (1.1)

Syftet är att utveckla det samiska näringslivet för att skapa möjligheter att bo och verka på landsbygden och öka antalet arbetstillfällen. Det innebär bl. a. att återuppväcka kunskapen om och ge värde till samisk mat som resurs i den lokala ekonomin. Det finns en efterfrågan på naturnära och lokala produkter att ta vara på och förädla. Det finns också en önskan att utveckla den lokala maten som har en historia att berätta så att måltiden blir en helhetsupplevelse.

Aktiviteter inom följande områden:

- Kompetensutveckling - traditionell samisk mat - tillvaratagande och beredning samt olika förädlingsmetoder
- Produktutveckling - omsätta traditionella kunskaper som blir till nya produkter.
- Företagsutveckling, produktions- och konceptutveckling i samarbete med flera branscher (duodji, besöksnäring, design, musik etc.)

Vi planerar att inte göra några upphandlingar under 2022.

Demonstrationer och information (1.2)

Informationen om och kring samisk mat och maten som koncept behöver utvecklas och vi behöver hitta nya vägar för att nå ut med olika typer av matbudskap.

Aktiviteter inom följande områden:

- Informationsspridning för att förmedla kunskap om och öka intresse för samiska matprodukter
- Event för synliggörande av samisk mat som koncept tillsammans med duodji, samisk design, besöksnäring etc.

Vi planerar inte att göra några upphandlingar under 2022

Uttlysningar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar att göra 1 utlysning under 2022

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att göra en utlysning under 2022

Sametingets eget arbete under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar inte att göra något eget arbete under 2022.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att göra ett (1) eget arbete under 2022.

Information om upphandlingar kommer att finnas på Sametingets hemsida www.sametinget.se/landsbygdsprogrammet.

5.1.3.1. Det här gäller för urval av ansökningar

I varje upphandlingsomgång kommer ansökningarna att ställas mot varandra för att uppnå största möjliga effekt och måluppfyllelse. För att komma ifråga krävs att ansökan uppnår miniminivån för de uppställda urvalskriterierna som är 200 poäng. Dessutom måste minst två urvalskriterier ge poäng för att ansökan skall kunna prioriteras.

5.1.4 Urvalskriterier

(Delåtgärderna 1.1, 1.2 och 2.1, fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning. 2 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning	10
2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för projektet.	3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, <i>eller</i> kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör <i>eller</i> kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet	10

	5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet	
3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ	25
4. Det finns ett identifierat behov av projektet.	1 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande. 2 poäng: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande. + 1 poäng: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår. +1 poäng. Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen + 1 poäng. Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvården.	40
5. Projektet har tydliga mål.	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna + 2 poäng: Effektmål finns beskrivna	15
Summa viktning		100

Regionala urvalskriterier

För stöd till kompetensutveckling och rådgivning finns inte några regionala urvalskriterier.

5.1.5 Bedömningsgrunder

1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

- 1 poäng: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning.
- 2 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet
- +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag
- +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning

För innovation inom kompetensutveckling kan man se till vad det är för kunskap som ska förmedlas. Då kan det handla om kunskap om nya produkter, arbetsmetoder eller tjänster. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i den nya kunskapen

är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, det vill säga alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen. Hur väl designat projektet är pedagogiskt bedöms i kriteriet om kunskapsspridning. En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde på landsbygden.

2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för projektet

- 3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet
- 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet

Tre poäng ges till nya i branschen för att de ska kunna komma in med stöd av relevant samarbetspartner. Det går även att styrka sina kvalifikationer utöver grundkraven via referenser.

3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning

- 1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen
- 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen
- 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp
- 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler
- +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ

Bedömning görs utifrån hur stor målgrupp som nås av kunskapen och vilka (hur många olika) kanaler som använts. Kunskapsspridning som sker på ett nytt innovativt sätt prioriteras. Exempel kan vara ogräsnyckel som en app i telefonen. Kvaliteteten på eller behovet och värdet av kunskapen som sprids ska inte vägas in här. Det är sättet och metoden som kunskapen sprids på som ska bedömas, vilket är skilt från kriteriet om behovet av projektet, som ska värdera behovet och värdet av kunskapen.

Eftersom den poäng som tilldelas projektet är beroende av hur stor del av målgruppen som nås är det viktigt att definiera vad som avses med begreppet målgrupp. Målgruppsbegreppet återkommer dessutom i kriterium 4 där värdet för målgruppen bidrar till poängsättningen.

En målgrupp kan anses vara den totala grupp företagare eller personer som är berörda av eller kan förväntas kunna dra nytta av den kunskap som förmedlas i projektet. För nationella projekt gäller hela landet som område och för regionala

aktuell region. I vissa projekt kan det sannolikt vara av värde att målgruppen definieras men det bör inte i detta sammanhang vara möjligt att erhålla höga poäng genom att definiera en snäv målgrupp inom vilken det är lätt att nå hög måluppfyllelse. Poäng baseras på hur målgruppen är formulerad eller utformad.

4. *Det finns ett identifierat behov av projektet*

- 1 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande.
- 2 poäng: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande.
- + 1 poäng: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår.
- +1 poäng. Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen
- + 1 poäng. Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälferden.

Poäng baseras på hänsyn till behovet av det som projektet förväntas leverera samt hur behovet är analyserat, beskrivet och motiverat i ansökan.

Ordet akut relaterar till att det i praktiken ofta har varit angelägenhetsgraden som varit avgörande för vilka projekt som prioriterats. Om projekt förväntas bidra till att skapa ett stort värde för målgrupp, näring, miljö, klimat eller djurvälferd ges poäng.

5. *Projektet har tydliga mål*

- 1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp
- 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna
- + 2 poäng: Effektmål finns beskrivna

5.1.6 Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Inom stöd till kompetensutveckling och stöd till rådgivningstjänster (1.1 och 2.1) ges stöd till stödberättigande utgifter som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

Utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse². Inom kompetensutveckling och rådgivning gäller inte begränsningen per stödmottagare, utan för den som deltar i kompetensutveckling eller rådgivning. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som man fått under den tiden räknas med.

---

² Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts med 90 kronor exklusive moms per måltid
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

5.1.6.1 Avgifter för kompetensutveckling och rådgivning

Mottagaren, det vill säga den som deltar i kompetensutvecklingen eller rådgivningen, ska i vissa fall betala en avgift.

Kompetensutveckling, (delåtgärd 1.1 fokusområde 6a)

Inget villkor att ta ut avgift.

Demonstrationer och information (delåtgärd 1.2, fokusområde 6a)

Inget villkor att ta in avgifter för demonstrationer och information.

6. (Åtgärd 4) Investeringar inom jordbruk, trädgård och rennäring

Under den här rubriken finns investeringsstöd till företag inom jordbruk, trädgård och rennäring samt förädlingsstöd.

Förutom Sametinget handlägger också länsstyrelserna investeringsstöd för ökad konkurrenskraft samt förädlingsstöd med inriktning på jordbruk och trädgård. Länsstyrelserna har egna handlingsplaner.

6.1 Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringföretag

(delåtgärd 4.1 fokusområde 2a)

6.1.1 Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till jordbruks-, trädgårds- och rennäringföretag (delåtgärd 4.1). Syftet är stärka företagens konkurrenskraft och lönsamhet genom att anpassa företagens generella kapacitet och hållbarhet, samt att påskynda företagens möjligheter att anpassa sig till nya förutsättningar på marknaden. Det kan exempelvis vara att investera i rationella byggnader med god djuromsorg, effektiv och energisnål utrustning eller innovativa metoder (fokusområde 2a).

6.1.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Åtgärderna skall ha som målsättning en livskraftig och hållbar livsmiljö baserad på traditionell samisk kunskap, relaterad till bevarande och hållbart nyttjande i centrum. Det betyder att fokus skall ligga på stärkande av rennäringens betydelse för hela det samiska samhället och tydliggöra samspelet mellan rennäring, samiska näringar och samiska kulturen.

Till skillnad från andra primärnäringar har rennäringen som mål att utvecklas och marknadsanpassas utan att göra avkall på att ekologisk hållbarhet, samisk livsmiljö och traditionell samisk kunskap. Det innebär att utmaningen ligger i att utveckla näringen utifrån dess egna villkor för ökad tillväxt både ekonomiskt och kulturellt.

En starkt och vitalt näringsliv förutsätter att flera väljer att stanna kvar i det samiska området. Därför krävs det insatser för att behålla ungdomar och kvinnor inom de samiska näringarna. Dagens skeva köns- och åldersfördelning behöver förändras för att motverka utflyttning.

Rennäringens styrka har varit de många benen att stå på. I kombination med traditionella kompletterande näringar har förutsättningarna ökat för att säkra inkomster och minskat sårbarheten i företaget över tid och i olika perioder. Att nyttja

vad som finns i naturen som t.ex. villebråd, fisk, bär och slöjdmaterial och att använda sig av renens alla delar för mat, kläder och slöjdmaterial är ett ekonomiskt och ekologiskt hållbart sätt att bedriva företag. Det kan också finnas nya kompletterande näringar som vi ännu inte har sett och tillsammans med de traditionella skapas nya förutsättningar för samiskt företagande.

Målet med åtgärden är att öka lönsamheten i rennäringsföretagen och därmed öka konkurrenskraften. Detta skall ske utifrån traditionell samisk kunskap och med hållbart resursutnyttjande i fokus.

Investeringar som gynnar nedanstående områden skall prioriteras.:

- innovationer
- utveckling av miljö
- klimatanpassning
- ökad djurvälstånd samt
- arbetsmiljö

6.1.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Sametinget kommer att fatta beslut löpande under perioden.

Denna åtgärd har både nationella och regionala urvalskriterier. Varje ansökan måste uppnå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna och 300 poäng för de regionala urvalskriterierna för att kunna gå vidare i ansökningsprocessen. Ansökningar som inte når upp till dessa kommer att avslås direkt utan att vänta på ansökningstidens utgång. Miniminivån för de regionala urvalskriterierna gäller dock inte för de ansökningar som får minst 450 poäng i de nationella urvalskriterierna, alltså är högt nationellt prioriterade.

Sametinget kommer att tillämpa s.k. öppen budget. Utvärdering av medelsåtgången kommer genomföras i samband med den årliga översynen av handlingsplanen

Mer information om stödet kommer att finnas på Sametingets hemsida www.sametinget.se/landsbygdsprogrammet

6.1.4 Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.1, fokusområde 2a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
----------------------------	---------------	----------

<ul style="list-style-type: none"> • Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål. 	+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål +1 poäng: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen +1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet +1 poäng: Investeringen bidrar till bättre djurvälstånd	20
<ul style="list-style-type: none"> • Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation). 	2 poäng: Investeringen är ny för företaget 3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen 5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning	10
<ul style="list-style-type: none"> • Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen. 	+1 poäng: Lämplig kompetens finns inom företaget för det område investeringen avser, eller för nyföretagare lämplig utbildning eller erfarenhet +1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen +2 poäng: Den som söker stöd deltar i produktionsuppföljningsprogram eller motsvarande +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild	15
<ul style="list-style-type: none"> • Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen. 	+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen +1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 +1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 +1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent	15
<ul style="list-style-type: none"> • Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft. 	+1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt +1 poäng: Ersättningen per timme ökar +1 poäng: Investeringen leder till minskad sårbarhet +1 poäng: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning +1 poäng: Investeringen är en nybyggnation	40
Summa viktning		100

Sametingets urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	+1 poäng: Investeringen förbättrar arbetsmiljön i företaget +2 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning inom ramen för samisk kunskap och hållbar resursanvändning +2 poäng: Investeringen gynnar närproducerat och ekologiskt hållbara arbetsmetoder	30
2. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.	5 poäng: Påvisbara samiska kunskaper i att driva sitt rennäringföretag.	30
3. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft.	+2 poäng: Användningen av traditionell kunskap bidrar till att mervärdet för investeringen ökar. +1 poäng: Investeringen bidrar till riskspridning och diversifiering av verksamheten +1 poäng: Investeringen ökar lönsamheten +1 poäng: Investeringen minskar miljöbelastning	40

Summa		100
-------	--	-----

6.1.5 Bedömningsgrunder

6.1.5.1 Nationella bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras.

För att investeringen ska kunna få poäng får miljöbelastningen per producerad enhet inte öka. Att producerad enhet används beror på att när en person söker investeringsstöd för att stärka konkurrenskraften i sin verksamhet innebär det ofta att produktionen ökar, vilket i sin tur kan leda till att verksamhetens totala miljöpåverkan blir större jämfört med tidigare. Därför är det bättre att använda sig av miljöpåverkan per producerad enhet istället för total miljöpåverkan.

+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål

+1 poäng: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen

+1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet

+1 poäng: Investeringen bidrar till bättre djurvälstånd

+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål

+2 poäng får ansökningar som bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål.

+1 poäng: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen

+1 poäng får ansökningar om det ingår delar som inte behövs för själva investeringen men som är bra för miljön. Investeringen ska vara något extra och inte bara standardlösningar som t.ex. LED-lampor och flytgödsel vid nybygge.

+1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet

Eftersom energieffektivisering är viktigt för såväl konkurrenskraft som miljö får de ansökningar som bidrar till energieffektiv drift ett extra poäng.

+1 poäng: Investeringen bidrar till bättre djurvälstånd

Ett extra poäng får ansökningar som gör något extra för de djur som berörs av investeringen. Den som söker stöd kan aldrig få poäng för sådant som är lagkrav. Det ska vara något extra som bidrar till djurvälståndet.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

Investeringar som har en innovativ inriktning det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och

metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

2 poäng: Investeringen är ny för företaget

3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet

4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen

5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller testanläggning

2 poäng: Investeringen är ny för företaget

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget. Det kan till exempel vara ny driftsinriktning eller ny inredning som tidigare inte har använts.

3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. En förutsättning är att det inom länet ska finnas begränsade erfarenheter från liknande verksamhet. Det vill säga att den som söker arbetar inom ett nytt eller för länet okänt område. Ansökan bedöms dels utifrån de uppgifter som finns i ansökan och utifrån den kunskap som finns inom det aktuella området.

4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen

Ansökan får fyra poäng när investeringen är bland de första inom sin bransch.

5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller en testanläggning för en ny produkt.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

Här prioriteras ansökningar där det inom företaget finns kompetens som bidrar till att investeringen ger resultat.

+1 poäng: Lämplig kompetens finns inom företaget för det område investeringen avser, eller för nyföretagare lämplig utbildning eller erfarenhet.

+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen

+2 poäng: Den som söker stöd deltar i produktionsuppföljningsprogram eller motsvarande

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

+1 poäng: Lämplig kompetens finns inom företaget för det område investeringen avser, eller för nyföretagare lämplig utbildning eller erfarenhet

En poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat. Om det är ett nystartat företag får ansökan poäng när den som söker har uppfyllt minimikraven på utbildning för startstöd.

+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt. Investeringar kan ge påfrestningar på den produktion som eventuellt finns därför är det viktigt att den som söker har kapacitet att genomföra investeringen.

+2 poäng: Den som söker stöd deltar i produktionsuppföljningsprogram eller motsvarande

En poäng ges om den som söker stöd deltar i produktionsuppföljningsprogram. De som inte deltar i ett produktionsuppföljningsprogram kan få poäng genom att visa att de följer upp sin produktion på annat bra sätt som motsvarar ett produktionsuppföljningsprogram.

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för din bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen

Företag som behöver investeringsstödet för att kunna genomföra investeringen prioriteras.

+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen

+1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen

+1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen mindre än 1

+1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1

+1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

+ 1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen

En poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

+1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av verksamheten, utöver investeringen

En poäng ges om den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten inte går att genomföra när den som söker inte får något investeringsstöd. Det kan till exempel vara om andra planerade investeringar kommer att påverkas negativt av att den här investeringen inte blir av.

Följande 3 poängsättningar räknas ut av IT-systemet

Det IT-system som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan för att beräkna kassalikviditet, självfinansieringsgrad och soliditet. Dessa nyckeltal visar om företaget är i behov av stöd för att genomföra investeringen.

+1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1

En ansträngd likviditet är problem för många företag som vill investera. Ett centralt mått är kassalikviditet. Om kassalikviditeten efter investeringen, utan investeringsstöd är mindre än 1 ges 1 extra poäng.

+1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1

Förmågan att finansiera investeringar med företagets egna pengar påverkar behovet av stöd. Poäng ges om investeringens storlek i förhållande till årets avskrivningar och resultat är mindre än 1.

+1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

Solida företag har goda möjligheter att finansiera investeringar utan statligt stöd. Om företaget har en soliditet enligt senaste bokslut på mindre än 25 procent ges en extra poäng. Då har vi tagit hänsyn till att tillgångarnas värde enligt bokslut sällan speglar tillgångarnas marknadsvärde.

5. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft

Konkurrenskraftiga investeringar prioriteras. Det kan vara företag som ökar sin lönsamhet.

+1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt

+1 poäng: Ersättningen per timme ökar

+1 poäng: Investeringen leder till minskad sårbarhet

+1 poäng: Investeringen bidrar på annat sätt till ökad marknadsanpassning

+1 poäng: Nybyggnation av djurstallar

+1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut nuvärdet av investeringen. Är nuvärdet med stöd positivt ges ett poäng extra.

+1 poäng: Ersättningen per timme ökar

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut timersättningen. Medför investeringen med stöd att ersättningen per timme uppgår till minst 140 kr och dessutom ökar ges ett poäng extra.

+1 poäng: Investeringen leder till en minskad sårbarhet

En poäng ges om investeringen leder till minskad sårbarhet för företaget. Ett exempel kan vara diversifiering.

+1 poäng: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning.

En poäng får också ansökan om investeringen innebär att den som söker stödet anpassar sig till marknaden. Det kan till exempel vara om investeringen ingår i en marknadsstrategi för försäljning av företagets produkter eller om den på annat sätt bidrar till en ökad marknadsanpassning.

+1 poäng: Investeringen är en nybyggnation

En poäng ges till investeringar som är nybyggnationer. En nybyggnation kan ge bättre förutsättningar för skötsel och tillsynsrutiner samt ett effektivt arbete med bra logistik för transport av djur, gödsel och foder med mera. En nybyggnation av djurstallar leder ofta till en bättre miljö för djurens hälsa och för produktionsresultaten. Nybyggnation kan därför ses som en långsiktig investering för bra konkurrenskraft.

6.1.5.2 Sametingets regionala urvalskriterier

1. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).

+1 poäng: Investeringen förbättrar arbetsmiljön i företaget

+2 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning inom ramen för samisk kunskap och hållbar resursanvändning

+2 poäng Investeringen gynnar närproducerat och ekologiskt hållbara arbetsmetoder.

+1 poäng: Investeringen förbättrar arbetsmiljön i företaget

1 poäng ges om sökande kan redovisa hur investeringen förbättrar arbetsmiljön i företaget. Det kan vara kortare avstånd, mindre körning i fjällområdet, bättre återhämtning, etc.

+2 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning inom ramen för samisk kunskap och hållbar resursanvändning

2 poäng ges om investeringen kan visa på innovativ utveckling som baseras på traditionell kunskap.

+2 poäng Investeringen gynnar närproducerat och ekologiskt hållbara arbetsmetoder.

2 poäng ges om investeringen bidrar till att öka produktionen i närområdet och/eller underlättar/förbättrar arbetsmetoderna för både människor, miljön och djuren.

2. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.

5 poäng: Påvisbar samisk kunskap i att driva ett rennäringensföretag

5 poäng ges om sökande kan redovisa vilken samisk kunskap som sökande baserar sitt företagande på. Det kan vara språk, renskötselarenhet, kunskaper om markförhållanden, andra traditionella näringar, områdets historia etc. Sökande skall redovisa kunskapens värde för genomförande av investeringen.

3. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft.

+1 poäng: bidra till riskspridning och diversifiering av verksamheten

+1 poäng: Investeringen ökar lönsamheten

+1 poäng: Investeringen leder till minskad miljöbelastning

+2 poäng: Användningen av traditionell kunskap bidrar till att mervärdet för investeringen ökar.

+1 poäng: bidra till riskspridning och diversifiering av verksamheten

1 poäng ges om investeringen underlättar genom att företaget får flera ben att stå på. Diversifieringen skall dock ske i första hand inom de samiska näringarna som jakt, fiske, turism och liknande

+1 poäng: Investeringen ökar lönsamheten

1 poäng ges om investeringen tydligt kan visa att förutsättningarna för ökad lönsamhet ökar med antingen antal arbetade timmar eller ökad omsättning i procent och att den inte enbart blir en kapitalförstärkning i företaget.

+1 poäng: Investeringen leder till minskad miljöbelastning

1 poäng ges om investeringen gör att företaget blir mera kostnads- och miljöeffektiv genom mindre belastning på människa och djur.

+2 poäng: Användningen av traditionell kunskap bidrar till att mervärdet för investeringen ökar.

2 poäng ges om investeringen skall visa hur samisk kunskap används för att öka företagets lönsamhet.

6.1.6 Investeringstyper som inte prioriteras regionalt

Följande investeringar kommer inte att få några poäng för de regionala urvalskriterierna.

- Stängsel som inte har något samband med övrig renskötselanläggning. Samebys betesområde baseras på gemensamt nyttjande och det förutsätter att samebyn även har inflytande över hur markerna används. Undantaget är stängsel för mindre hagar för stödutfodring.
- Bisyssla – rennäringsföretag där sysselsättningen totalt sett efter investeringen bedöms generera mindre än 860 timmar.

6.1.7 Stödnivå

Stödnivån ska vara 40 procent av stödberättigande utgifter upp till högsta stödbelopp. Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent.

För Sametinget är högsta stödbelopp 1 miljon kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

Stöd till renvaktarstugor ges upp till högst 100 000 kronor per stuga.

För stöd till renvaktarstugor beviljas inte stöd till ansökningar om stöd med mindre än 50 000 kronor i stödberättigande utgifter. För övriga delar beviljas inte stöd till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

6.2 Förädlingsstöd för kort livsmedelskedja och lokala marknader

(delåtgärd 4.2 fokusområde 3a)

6.2.1 Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till mikroföretag samt till små och medelstora företag (delåtgärd 4.2). Förädlingsstödet syftar till att öka konkurrenskraften för primärproducenter inom livsmedelsproduktion där företagen genom förädling ökar produkternas värde eller ger förutsättningar för korta leveranskedjor eller försäljning av livsmedel på en lokal marknad (fokusområde 3a).

6.2.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Åtgärderna skall ha som målsättning en livskraftig och hållbar livsmiljö baserad på traditionell samisk kunskap, relaterad till bevarande och hållbart nyttjande i centrum. Det betyder att fokus skall ligga på stärkande av rennäringens betydelse för hela det samiska samhället och tydliggöra samspelet mellan rennäring, samiska näringar och samiska kulturen. Ökad konkurrenskraft och förädlingsgrad bidrar till ett starkare samiskt näringsliv.

Till skillnad från andra primärnäringar har rennäringen som mål att utvecklas och marknadsanpassas utan att göra avkall på att ekologisk hållbarhet, samisk livsmiljö och traditionell samisk kunskap. Det innebär att utmaningen ligger i att utveckla näringen utifrån dess egna villkor för ökad tillväxt både ekonomiskt och kulturellt.

En starkt och vitalt näringsliv förutsätter att flera väljer att stanna kvar i det samiska området. Därför krävs det insatser för att behålla ungdomar och kvinnor inom de samiska näringarna. Dagens skeva köns- och åldersfördelning behöver förändras för att motverka utflyttning.

Rennäringens styrka har varit de många benen att stå på. I kombination med traditionella kompletterande näringar har förutsättningarna ökat för att säkra inkomster och minskat sårbarheten i företaget över tid och i olika perioder. Att nyttja vad som finns i naturen som t.ex. villebråd, fisk, bär och slöjdmaterial och att nyttja renens alla delar för mat, kläder, slöjdmaterial och annat är ett ekonomiskt och ekologiskt hållbart sätt att bedriva företag. Det kan också finnas nya kompletterande näringar som vi ännu inte har sett och tillsammans med de traditionella skapas nya förutsättningar för samiskt företagande.

Sametinget prioriterar:

- investeringar som bidrar till att synliggöra samisk mat. Det innebär att förädlingen skall göras utifrån samiska matprodukter som traditionellt har

använts i den samiska mathushållningen. Kontrollen över alla led i näringslivskedjan måste öka och kvaliteten måste förbättras så att produktionen och lönsamhet ökar.

6.2.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Då söktrycket är lågt avser Sametinget att fatta beslut löpande - I och med det kommer besluten fortare till sökande som kan påbörja investeringarna. Det innebär i förlängningen att också ansökan om utbetalning kommer snabbare till Sametinget och att ärenden snabbare kan avslutas.

Varje ansökan måste uppnå minst 300 poäng för urvalskriterierna för att kunna gå vidare i ansökningsprocessen. Ansökningar som inte når upp till dessa kommer att avslås direkt utan att vänta på ansökningstidens utgång.

Sametinget kommer att tillämpa s.k. öppen budget. Utvärdering av medelsåtgången kommer genomföras i samband med den årliga översynen av handlingsplanen

Mer information om stödet kommer att finnas på Sametingets hemsida www.sametinget.se/landsbygdsprogrammet

6.2.4 Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.2, fokusområde 3a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål +2 poäng: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen +1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet	15
2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	2 poäng: Investeringen är ny för företaget 3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen 5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning	10
3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen +2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	15

4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.	+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen +1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 +1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 +1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 %	10
5. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft.	+1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt +1 poäng: Ersättningen per timme ökar +1 poäng: Investeringen leder till minskad sårbarhet +2 poäng: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning	30
6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.	+1 poäng: Investeringen leder till högre förädlingsgrad +2 poäng: Investeringen är innovativ +1 poäng: Investeringen förbättrar samordning +1 poäng: Investeringen bidrar till att samverkanslösningar bildas eller stärks	20
Summa viktning		100

6.2.5 Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål

+2 poäng: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen

+1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet

+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål

Två poäng får ansökningar där investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål.

+2 poäng: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen

Två poäng får ansökningar om det ingår delar som inte behövs för själva investeringen men som är bra för miljön. Det kan till exempel vara investeringar som ingår i helhetslösningar som har positiva effekter på miljön.

+1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet

En poäng ges till de företag som med investeringen för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter väljer energieffektiva lösningar.

2 Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

2 poäng: Investeringen är ny för företaget

3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet

4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen

5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning

Investeringar som har en innovativ inriktning det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en

innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

2 poäng: Investeringen är ny för företaget

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget det kan till exempel vara ny produktionsinriktning eller ny utrustning som tidigare inte har använts.

3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. En förutsättning är att det inom länet ska finnas begränsade erfarenheter från liknande verksamhet. Det vill säga att den som söker arbetar inom ett nytt eller för länet förhållandevis okänt område. Ansökan bedöms dels utifrån de uppgifter som finns i ansökan dels utifrån den kunskap som finns inom det aktuella området.

4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen

Ansökan får fyra poäng när investeringen är bland de första inom sin bransch.

5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning för en ny produkt.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen

+2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt.

+2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

Två poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering, bättre marknadsanpassningar och kan innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen

+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen

+1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen

+1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1

+1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1

+1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen

En poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

+1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av verksamheten, utöver investeringen

En poäng ges om den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten inte går att genomföra när den som söker inte får något investeringsstöd. Det kan till exempel vara om andra planerade investeringar kommer att påverkas negativt av att den här investeringen inte blir av.

Följande 3 poängsättningar räknas ut av IT-systemet

Det IT-system som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan för att beräkna kassalikviditet, självfinansieringsgrad och soliditet. Dessa nyckeltal visar om företaget är i behov av stöd för att genomföra investeringen.

+1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1

En ansträngd likviditet är problem för många företag som vill investera. Ett centralt mått är kassalikviditeten. Om kassalikviditeten efter investeringen, utan investeringsstöd är mindre än 1 ges ett extra poäng.

+1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1

Förmågan att finansiera investeringar med företagets egna pengar påverkar behovet av stöd. Poäng ges om investeringens storlek i förhållande till årets avskrivningar och resultat är större än 1.

+1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

Solida företag har goda möjligheter att finansiera investeringar utan statligt stöd. Om företaget har en soliditet enligt senaste bokslut på mindre än 25 procent ges ett extra poäng. Då har vi tagit hänsyn till att tillgångarnas värde enligt bokslut sällan speglar tillgångarnas marknadsvärde.

5. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft

+1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt

+1 poäng: Ersättningen per timme ökar

+1 poäng: Investeringen leder till minskad sårbarhet

+2 poäng: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning

+1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut nuvärdet av investeringen. Är nuvärdet med stöd positivt ges 1 extra poäng.

+1 poäng: Ersättningen per timme ökar

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut timersättningen. Medför investeringen med stöd att ersättningen per timme uppgår till minst 140 kr och dessutom ökar ges ett poäng extra.

+1 poäng: Investeringen leder till en minskad sårbarhet

Ett poäng ges om investeringen leder till minskad sårbarhet för företaget. Ett exempel kan vara diversifiering.

+2 poäng: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning

Två poäng ges om investeringen innebär att den som söker stödet anpassar sig till marknaden. Det kan till exempel vara om investeringen ingår i en marknadsstrategi för försäljning av företagets produkter eller om den på annat sätt bidrar till en ökad marknadsanpassning.

6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen

Stöd ges till investeringar utifrån de behov och prioriteringar som finns i de regionala handlingsplanerna.

+1 poäng: Investeringen leder till högre förädlingsgrad

En poäng ges om investeringen bidrar till att förutsättningen för att ta hand om råvaran ökar och därmed möjligheten till ökad lönsamhet.

+2 poäng: Investeringen är innovativ

Två poäng ges om investeringen leder till att ny teknik och eller en ny produkt utvecklas som baseras på traditionella kunskaper om samisk mat och matkultur.

+1 poäng: Investeringen förbättrar samordning

En poäng ges om investeringen gör så att den egna råvaran kan tas omhand, förädlas och säljas i samma led.

+1 poäng: Investeringen bidrar till att samverkanslösningar bildas eller stärks

En poäng ges om investeringen bidrar till att skapa synergieffekter med flera intressenter lokalt och regionalt och därmed ökar försäljning och distribution av produkterna.

6.2.6 Investeringar som inte prioriteras regionalt

Sametinget har inte gjort några ytterligare regionala prioriteringar.

6.2.7 Stödnivå

Stödnivån ska vara 40 procent av stödberättigande kostnader upp till högsta stödbelopp. Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent.

I de fall den förädlade produkten inte är en jordbruksprodukt begränsas stödbeloppet enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse³. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

---

³ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

6.3 Förädlingsstöd för att skapa nya jobb

(delområde 4.2 fokusområde 6a)

6.3.1 Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till mikroföretag samt till små och medelstora företag (delåtgärd 4.2). Förädlingsstödet syftar till att öka konkurrenskraften för primärproducenter inom livsmedelsproduktion och därigenom öka antalet arbetstillfällen inom förädling (fokusområde 6a).

6.3.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund (se 6.1.2)

Samisk traditionell kunskap – árbediehttu – är vägledande för utveckling av samisk mat och bygger på en helhetssyn, ett samband mellan människa och natur. En revitalisering av den traditionella maten och råvarorna via produktutveckling kan bidra till att flera väljer att förädla och därmed skapa flera jobb. Sametinget vill synliggöra arbetet med samisk matkultur samt ge förutsättningar för fler företag och därmed flera jobb.

Sametinget prioriterar investeringar som bidrar till:

- att synliggöra och revitalisera samisk matproduktion.
- att sysselsättningen ökar på ett långsiktigt hållbar sätt.

Kontrollen över alla led i näringslivskedjan måste öka och kvaliteten måste förbättras så att både produktionen och sysselsättningen ökar på ett långsiktigt hållbar sätt.

6.3.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Då söktrycket är lågt avser Sametinget att fatta beslut löpande -. I och med det kommer besluten fortare till sökande som kan påbörja investeringarna. Det innebär i förlängningen att också ansökan om utbetalning kommer snabbare till Sametinget och att ärenden snabbare kan avslutas.

Varje ansökan måste uppnå minst 300 poäng för urvalskriterierna för att kunna gå vidare i ansökningsprocessen. Ansökningar som inte når upp till dessa kommer att avslås direkt utan att vänta på ansökningstidens utgång.

Sametinget kommer att tillämpa s.k. öppen budget. Utvärdering av medelsåtgången kommer genomföras i samband med den årliga översynen av handlingsplanen

Mer information om stödet kommer att finnas på Sametingets hemsida www.sametinget.se/landsbygdsprogrammet

6.3.4 Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.2, fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål +2 poäng: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen +1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet	15
2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	2 poäng: Investeringen är ny för företaget 3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen 5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning	10
3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen +2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	15
4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.	+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen +1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 +1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 +1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 %	10
5. Investeringen ger arbetstillfällen på landsbygden	1 poäng: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid 3 poäng: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget 4 poäng: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget +1 poäng: Investeringen leder till sysselsättning hela året	30
6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen	+1 poäng: Investeringen leder till högre förädlingsgrad +2 poäng: Investeringen är innovativ +1 poäng: Investeringen leder till att nya råvaror för företaget används i produktionen +1 poäng: Investeringen bidrar till att samverkanslösningar bildas eller stärks	20
Summa viktning		100

6.3.5 Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål

+2 poäng: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen

+1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet

+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål

Två poäng får ansökningar där investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljökvalitetsmål.

+2 poäng: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljökvalitetsmålen

Två poäng får ansökningar om det ingår delar som inte behövs för själva investeringen men som är bra för miljön. Det kan till exempel vara investeringar som ingår i helhetslösningar som har positiva effekter på miljön.

+2 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet

En poäng ges till de företag som med investeringen för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter väljer energieffektiva lösningar.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

2 poäng: Investeringen är ny för företaget

3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet

4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen

5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning

Investeringar som har en innovativ inriktning det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

2 poäng: Investeringen är ny för företaget

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget det kan till exempel vara ny produktionsinriktning eller ny inredning som tidigare inte har använts.

3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. En förutsättning är att det inom länet ska finnas begränsade erfarenheter från liknande verksamhet. Det vill säga att den som söker arbetar inom ett nytt eller för länet förhållandevis okänt område. Ansökan bedöms dels utifrån de uppgifter som finns i ansökan dels utifrån den kunskap som finns inom det aktuella området.

4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen

Ansökan får fyra poäng när investeringen är bland de första inom sin bransch.

5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning för en ny produkt.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen

+2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt.

+2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

Två poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering, bättre marknadsanpassningar och kan innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen

+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen

+1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen

+1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1

+1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1

+1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen

En poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

+1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av verksamheten, utöver investeringen

En poäng ges om den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten inte går att genomföra när den som söker inte får något investeringsstöd. Det kan till exempel vara om andra planerade investeringar kommer att påverkas negativt av att den här investeringen inte blir av.

Följande 3 poängsättningar räknas ut av IT-systemet

Det IT-system som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan för att beräkna kassalikviditet, självfinansieringsgrad och soliditet. Dessa nyckeltal visar om företaget är i behov av stöd för att genomföra investeringen.

+1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1

En ansträngd likviditet är problem för många företag som vill investera. Ett centralt mått är kassalikviditet. Om kassalikviditeten efter investeringen, utan investeringsstöd är mindre än 1 ges ett extra poäng.

+1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1

Förmågan att finansiera investeringar med företagets egna pengar påverkar behovet av stöd. Poäng ges om investeringens storlek i förhållande till årets avskrivningar och resultat är mindre än 1.

+1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

Solida företag har goda möjligheter att finansiera investeringar utan statligt stöd. Om företaget har en soliditet enligt senaste bokslut på mindre än 25 procent ges ett extra poäng. Då har vi tagit hänsyn till att tillgångarnas värde enligt bokslut sällan speglar tillgångarnas marknadsvärde.

5. Investeringen ger arbetstillfällen på landsbygden

Arbetstillfällen ska vara nyskapade och bestående räknat som årsarbetskrafter. Bestående innebär att arbetstillfället ska finnas kvar på längre sikt, inte bara under projektiden. I detta inkluderas även "egenföretag" (alla företagsformer), där personen helt eller delvis övergår till att arbeta i sitt företag. Ideellt arbete räknas inte som arbetstillfällen. Arbetstillfällen genom underleverantörer med egen F-skattsedel räknas med om de skapats som en direkt följd av investeringen.

1 poäng: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid

3 poäng: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget

4 poäng: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget

+1 poäng: Investeringen leder till sysselsättning hela året

1 poäng: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid

Ett poäng ges om investeringen ger heltidssysselsättning för en person som tidigare har arbetat deltid i företaget. Deltid är mindre än 1720 timmar.

3 poäng: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget

Tre poäng ges om investeringen leder till att företaget kan sysselsätta en ny person på heltid eller halvtid. Med halvtid avses minst 50 % av ett årsarbetstillfälle d.v.s. minst 860 timmar. Personen har inte varit anställd i företaget tidigare.

4 poäng: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget

Fyra poäng ges om investeringen leder till att mer än en ny person får sysselsättning i företaget på heltid eller halvtid. Med halvtid avses minst 50 % av ett årsarbetstillfälle d.v.s. minst 860 timmar. Berörda personer har inte varit anställda i företaget tidigare.

+1 poäng: Investeringen leder till sysselsättning hela året

Ett extra poäng ges till investeringar som räknas som mer än enbart säsongsarbete.

6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen

Stöd ges till investeringar utifrån de behov och prioriteringar som finns i de regionala handlingsplanerna.

+1 poäng: Investeringen leder till högre förädlingsgrad

En poäng ges om investeringen bidrar till att användning av egen eller köpt råvara ökar så att flera produkter kan produceras.

+2 poäng: Investeringen är innovativ

Två poäng ges om investeringen leder till att ny teknik och eller en ny produkt utvecklas som baseras på traditionella kunskaper om samisk mat och matkultur.

+1 poäng: Investeringen leder till att nya råvaror för företaget används i produktionen.

En poäng ges om investeringen medför att traditionella samiska produkter kan återupptas i användning eller användas på nytt sätt.

+1 poäng: Investeringen bidrar till att samverkanslösningar bildas eller stärks

En poäng ges om investeringen bidrar till att skapa synergieffekter med flera intressenter lokalt och regionalt och därmed bidrar till att flera jobb skapas.

6.3.6 Investeringar som inte prioriteras regionalt

Sametinget har inte gjort några ytterligare regionala prioriteringar.

6.3.7 Stödnivå

Stödnivån ska vara 40 procent av stödberättigande kostnader upp till högsta stödbelopp. Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent.

I de fall den förädlade produkten inte är en jordbruksprodukt begränsas stödbeloppet enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁴. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

---

⁴ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

7. (Delåtgärd 7.6) **Miljöinvesteringar**

Det finns flera myndigheter som handlägger miljöinvesteringar. Det är länsstyrelserna, Sametinget och Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsens stöd kallas för stöd för att bevara och utveckla miljövärden i skogen. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

7.1 Återställa och restaurera kulturmiljöer i renskötselområdet

(delområde 7.6 fokusområde 4a)

7.1.1 **Övergripande prioriteringar**

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd för att återställa och synliggöra kulturtillgångar och kulturmiljöer som finns i renskötselområdet. Detta kan till exempel vara att restaurera en boplats med tillhörande mark eller återskapa ett rengärde. (delåtgärd 7.6 och fokusområde 4a). Syftet är att synliggöra och bevara samiska kulturtillgångar och kulturmiljöer.

7.1.2 **Regionala prioriteringar med kort bakgrund**

Det samiska kulturlandskapet är för många ett okänt landskap trots att det omfattar stora delar av norra Sverige. Emellanåt kallas det för Europas sista vildmark fastän det finns otaliga spår av mänsklig närvaro och kanske framför allt präglats av många århundrades renbete. Samiska kulturlämningar är ett samlingsnamn för spår från samiskt levnadssätt som boende, flyttningar etc. från vitt skilda tider och där spåren både härrör från människa och djur.

För den samiska befolkningen är det viktigt att synliggöra, behålla och vårda sina kulturmiljöer. Stödet är därför viktigt ur flera aspekter, dels för att återställa och restaurera tillbaka till ursprunglig samisk boendemiljö och dels för att på så sätt bevara och vidareföra den samiska byggnadstraditionen till nästa generation för att upprätthålla och levandegöra samiska kulturmiljöer. Dessa kan också vara ett sätt att informera allmänheten om samisk närvaro och hur området använts både förr och nu.

Sametinget prioriterar:

- Återställande eller restaurering av byggnader och stängsel som hör samman med äldre traditionell bosättning och renskötsel och härrör till perioden innan 1970.

- Byggnader som är traditionella bostadsbyggnader, förrådsbyggnader och övriga byggnader som förknippas med djurhållning eller fiske och där tak, stommar, väggar och golv behöver restaureras eller återställas.
- Stängsel som är traditionellt uppförda i naturmaterial och som har använts för renskötsel. Stöd ges inte till insatser som förknippas med ordinarie underhåll.
- Byggnader och stängsel som ursprungligen är uppförda enligt samiska byggnadstraditioner och återställs eller restaureras med liknande metoder.
- Investeringar som ingår i en helhetslösning för att återställa samiska visten och boendemiljöer.

7.1.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Sametinget kommer att fatta beslut om stöd löpande under perioden.

Denna åtgärd har endast regionala urvalskriterier. Varje ansökan måste uppnå minst 250 poäng för urvalskriterierna för att kunna gå vidare i ansökningsprocessen. Ansökningar som inte når upp till dessa kommer att avslås direkt utan att vänta på ansökningstidens utgång.

Sametinget kommer att tillämpa s.k. öppen budget. Utvärdering av medelsåtgången kommer genomföras i samband med den årliga översynen av handlingsplanen

Mer information om stödet kommer att finnas på Sametingets hemsida www.sametinget.se/landsbygdsprogrammet

7.1.4 Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6 fokusområde 4a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen/åtgärden bidrar till att uppfylla	+ 2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone 1 nationellt miljömål	15

nationella miljö- och klimatmål.	+ 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken	
2. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen/åtgärden	3 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap av samisk byggnadsvård 5 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och kunskap av samisk byggnadsvård samt har visat goda resultat från liknande verksamhet.	30
3. Det finns ett identifierat behov av investeringen	+1 poäng: Investeringen bidrar till att bibehålla och vidareförmedla traditionellt samiskt hantverkskunnande. +1 poäng: Investeringen genomförs i anslutning till andra landskapselement än byggnader och stängsel. +3 poäng: Investeringen kommer helt eller delvis flera parter till nytta genom att en sameby, sameförening eller samisk organisation genomför investeringen.	40
4. Investeringen har tydliga mål.	3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna 5 poäng ges till sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna.	15
Summa		100

7.1.5 Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

+ 2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål

+ 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen

+ 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken

+ 2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. Två poäng ges till investeringar som bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål.

Nedan beskrivs de miljö kvalitetsmål som är vanligast vid bedömningar av ansökningarna i insatsområdet. Men naturligtvis kan även andra miljö kvalitetsmål och preciseringar komma ifråga. Varje miljö kvalitetsmål beskrivs av de preciseringar som regeringen beslutade 2012. Preciseringarna finns i sin helhet på miljömålsportalen, www.miljomal.se.

Levande sjöar och vattendrag

– sjöar och vattendrags natur- och kulturmiljövärden är bevarade och

förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns, och

– strandmiljöer, sjöar och vattendrags värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Hav i balans samt levande kust och skärgård

- havs-, kust- och skärgårdslandskapens natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- havs-, kust och skärgårdslandskapens värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad.

Myllrande våtmarker

- våtmarkernas natur- och kulturvärden i ett landskapsperspektiv är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- våtmarkernas värde för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Levande skogar

- skogens biologiska mångfald är bevarad i samtliga naturgeografiska regioner och arter har möjlighet att sprida sig inom sina naturliga utbredningsområden som en del i en grön infrastruktur,
- natur- och kulturmiljövärden i skogen är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- skogens värden för friluftslivet är värnade och bibehållna

Ett rikt odlingslandskap

- odlingslandskapet är öppet och variationsrikt med betydande inslag av hävdade naturbetesmarker och slåtterängar, småbiotoper och vattenmiljöer, bland annat som en del i en grön infrastruktur som erbjuder livsmiljöer och spridningsvägar för vilda växt- och djurarter,
- biologiska värden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet som uppkommit genom långvarig traditionsenlig skötsel är bevarade eller förbättrade,
- kultur- och bebyggelsemiljöer i odlingslandskapet är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- odlingslandskapets värden för friluftslivet är värnade och bibehållna samt tillgängliga för människor

Storslagen fjällmiljö

- fjällmiljöer med höga natur- och kulturmiljövärden är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- fjällmiljöers värden för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

God bebyggd miljö

- det finns natur- och grönområden och grönstråk i närhet till bebyggelsen med god kvalitet och tillgänglighet,
- det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas,
- den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur

Ett rikt växt- och djurliv

- det biologiska kulturarvet är förvaltats så att viktiga natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar finns för ett fortsatt bevarande och utveckling av värdena,
- tätortsnära natur som är värdefull för friluftslivet, kulturmiljön och den biologiska mångfalden värnas och bibehålls samt är tillgänglig för människan

+ 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen

Poängen ges till de investeringar som bidrar till arbetet med att nå kulturmiljömålen. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Lär mer om kulturmiljömål på <https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo/>

+ 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken

Poängen ges till de investeringar som bidrar till målet för friluftslivspolitiken. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Läs mer om mål för friluftsliv på <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhället/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Friluftsliv/Politik-som-stodjer-friluftslivet/>

2. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

3 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap av samisk byggnadsvård

5 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och kunskap av samisk byggnadsvård samt har visat goda resultat från liknande verksamhet

3 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap av samisk byggnadsvård

Tre poäng ges till den som söker stöd har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör.

5 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.

Fem poäng ges till den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet och kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör.

4. Det finns ett identifierat behov av investeringen

+1 poäng: Investeringen bidrar till att bibehålla och vidareförmedla traditionellt samiskt hantverkskunnande

+1 poäng: Investeringen görs i anslutning till andra landskapselement än byggnader och stängsel

+3 poäng: Investeringen kommer helt eller delvis flera parter till nytta genom att en sameby, sameförening eller samisk organisation genomför investeringen

+1 poäng: Investeringen bidrar till att bibehålla och vidareförmedla traditionellt samiskt hantverkskunnande.

Ett poäng ges till den som söker stöd kan visa på kunskapsöverföring i form av utbildning, dokumentation, samarbete med andra aktörer för att vidareförmedla samisk traditionell kunskap och sprida resultatet vidare.

+1 poäng: Investeringen genomförs i anslutning till andra landskapselement än byggnader och stängsel.

För att öka mervärdet av investeringar skall investeringen uppföras i ett samiskt kulturmiljökontext och visa på en sammansatt samisk kulturmiljö och närvaro i förfluten tid. Andra landskapselement akan vara mjölkgröpar, härdar eller annat som visar på att området har bebotts och/eller använts regelbundet.

+3 poäng: Investeringen kommer helt eller delvis flera parter till nytta genom att en sameby, sameförening eller samisk organisation genomför investeringen.

Nyttan med investeringen kommer flera tillgodo och förutsättningen och använda investeringen och informera om kulturmiljön ökar.

4. Investeringen har tydliga mål

3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga och mätbara med investeringen (tid, mängd, kvalité etc.) finns angivna

5 poäng ges till sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara mål också har effektmål beskrivna.

3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga och mätbara mål med investeringen (tid, mängd, kvalité etc.) finns angivna

Det ska finnas beskrivet syftet med återställandet av kulturmiljön, hur kulturmiljön har använts, av vem/vilka samt hur investeringen kommer att användas i fortsättningen. De mål som finns formulerade för investeringen måste vara i linje med dess syfte, innehåll och upplägg.

5 poäng ges till sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara mål också har effektmål beskrivna.

För att få fem poäng krävs att sökande även redovisar vilken effekt investeringen kommer att kunna ha gällande t.ex. kunskapsöverföring, kompetenshöjning, dokumentation, information, samarbete eller samverkan med andra.

7.1.6 Investeringar som inte prioriteras regionalt

Sametinget har inte gjort några ytterligare regionala prioriteringar.

7.1.7 Stödnivå

Stöd ges för 90 procent av stödberättigande utgifter upp till 250 000 kronor per projekt. Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

8. (Åtgärd 6) Jordbruks- och affärsutveckling

Under den här rubriken finns dels startstöd för företagare inom jordbruks- trädgårds- och rennäringarna och dels investeringsstöd som riktar sig till annan verksamhet än jordbruk, trädgård, rennäring och skog.

Förutom Sametinget handlägger länsstyrelserna startstöd riktat till jordbruk och trädgård, samt investeringsstöd till förnybar energi, gödselbaserad biogas samt för att skapa nya jobb. Länsstyrelserna har egna handlingsplaner.

8.1 Startstöd

(delområde 6.1 fokusområde 2b)

8.1.1 Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Startstödet till unga ska underlätta för yngre personer att starta eller ta över ett jordbruks-, rennäring- och trädgårdsföretag (delåtgärd 6.1, fokusområde 2b).

8.1.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Återväxten bland unga renskötare är idag svag i många samebyar och för att bryta den trenden skall stöd prioriteras stöd till unga renskötare som står i startgroparna för att bygga upp sitt rennäringföretag. Avgörande är om samiska ungdomar kan och vågar satsa på en redan hårt trängd näring och vilka förutsättningar de har att lyckas. Därför måste ett extra arbete till för att stötta och uppmuntra både unga kvinnor och män att etablera sig som renskötare.

Sametinget prioriterar:

- Företag som prioriterar uppbyggnad av en vital renhjord för utökning av näringsunderlaget.
- Företag som baserar verksamheten på ekologisk, konkurrenskraftig och långsiktig produktion
- Företag som främjar samiskt språk och kultur.
- Mentorskapet - stödet skall fokusera på traditionell samisk kunskap och för att säkerställa det krävs ett mentorskap - kunskapsöverföring från äldre till yngre generation, att ge och förvärva traditionell samisk kunskap i uppbyggnadsfasen.

8.1.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Denna åtgärd har både nationella och regionala urvalskriterier.

Varje ansökan måste uppnå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna och 200 poäng för de regionala urvalskriterierna för att kunna gå vidare i ansökningsprocessen. Ansökningar som inte når upp till dessa kommer att avslås

direkt utan att vänta på ansökningstidens utgång. Miniminivån för de regionala urvalskriterierna gäller dock inte för de ansökningar som får minst 450 poäng i de nationella urvalskriterierna, alltså är högt nationellt prioriterade.

Sametinget kommer att tillämpa fasta beslutsomgångar utifrån tidigare erfarenheter av hårt söktryck. Antalet beslutsomgångar skall vara två per år. Sametingets ambition är att fördela största delen av budgeten under de första tre åren i programbudgeten.

Sametinget kommer att koppla budgeten till respektive beslutsomgång vilket innebär att budgeten fastställs till 1 miljon kronor vid varje beslutsomgång tills medlen är fördelade.

Både budget och poäng på urvalskriterier kommer att avgöra om en sökande får stöd eller avslag på sin ansökan. Det innebär ett endast ett visst antal ansökningar kommer att beviljas oavsett poäng.

Datum för samt fastställd budget för varje kommande beslutsomgång kommer att läggas ut på Sametingets hemsida www.sametinget.se/landsbygdsprogrammet

8.1.4 Urvalskriterier

(Delåtgärd 6.1, fokusområde 2b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Etableringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+2 poäng: Planerad drift bedöms bidra till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål +1 poäng: Det finns en nyligen upprättad energikartläggning +1 poäng: Det finns dokumenterat strukturerat miljö kvalitetsarbete +1 poäng: Planerad drift avser ekologisk produktion	10
2. Etableringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	+3 poäng: Etableringen medför ny produktion/produkter eller tjänster +2 poäng: Sökanden använder sig av nya arbetsmetoder +2 poäng: Stödet bidrar till en lönsam primärproduktion	20
3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet att driva företaget.	+3 poäng: Den som söker stöd har praktisk utbildning i jordbruk som går utöver minimikraven i stöd villkoren +2 poäng: Den som söker stöd har praktisk utbildning från verksamhet utanför jordbruket som är användbar i företaget +1 poäng Den sökande har eftergymnasial utbildning eller internationell utbildning eller praktik + 1 poäng: Den som söker stöd har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön på föräldragården.	40
4. Sökanden är i behov av stöd för att underlätta starten som företagare.	+2 poäng: Den som söker kommer endast att ha inkomst från företaget, det vill säga ingen inkomst av tjänst utanför företaget +2 poäng: Den som söker stöd startar ett företag utan någon pågående produktion +1 poäng: Den som söker stöd går in i en befintlig verksamhet och utökar verksamhet	30

	+1 poäng: Sökandes arbetstid inom primärproduktion och livsmedelsförädling omfattar heltid, det vill säga minst 1 720 timmar per år	
Summa viktning		100

Sametingets regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
5. Stödet bidrar till en positiv landsbygdsutveckling	5poäng: stödet bidrar till en ökad primärproduktion	60
6. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet som krävs för att driva företaget både på kort och på lång sikt.	5 poäng: Investeringen görs i samband med ett ägarbyte.	40
Summa nationell poäng.		100

8.1.5 Bedömningsgrunder

Nationella bedömningsgrunder

1. Etableringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

Ansökningar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. När det gäller startstöd är det hur själva etableringen påverkar miljö-, klimat och arbete och produktions sätt som bedöms.

+2 poäng: Planerad drift bedöms bidra till att uppfylla minst 1 nationellt miljö kvalitetsmål

Två poäng ges om etableringen bidrar till att uppfylla minst 1 miljö kvalitetsmål. Det som är viktigt är att se på hur produktionen bidrar till att nå miljö kvalitetsmålen. Ett exempel kan vara att den som tar över en gård fortsätter med betesdjur vilket bidrar till miljö kvalitetsmålet ett rikt odlingslandskap.

+1 poäng: Det finns en nyligen upprättad energikartläggning

En poäng ges för energikartläggningen som bör vara gjord tidigast för 3 år sedan och omfatta den aktuella verksamheten.

+1 poäng: Det finns dokumenterat strukturerat miljö kvalitetsarbete

En poäng ges för att dokumentationen är aktuell för det senaste året. Exempel på strukturerat miljö kvalitetsarbete kan vara Miljö husesyn; www.miljohusesyn.nu

+1 poäng: Planerad drift avser ekologisk produktion

En poäng ges för ekologisk produktion som skall omfatta företagets alla relevanta produktionsgrenar och inte bara del av en produktionsgren.

2. Etableringen bidrar till att införa av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder det vill säga innovation

En nyetablering kan ofta innebära en positiv utveckling för orten. Därför kan etableringen indirekt bidra mer till landsbygdsutveckling än själva etableringen.

+3 poäng: Etableringen medför ny produktion, produkter eller tjänster

Tre poäng ges om etableringen innebär att den som söker startstödet börjar med en helt ny produktion. Verksamhet som tidigare ägare hade börjat med får inte räknas med.

+2 poäng: Sökanden använder sig av nya arbetsmetoder

Två poäng ges om etableringen innebär att den som söker startstödet börjar med nytt arbetssätt för företaget avseende styrning-, ledning, organisatoriskt eller verksamhetens genomförande. Exempel kan vara att samverka med andra företag i produktionen eller i ledning. Det kan också vara införa Lean-metoden i företaget. Arbetsmetoder som tidigare ägare hade börjat med får inte räknas med.

+2 poäng: Stödet bidrar till en lönsam primärproduktion

2 poäng ges om den sökanden tjänar 140 kr/tim eller mer på primärproduktionen. Beräkningen görs innan avdrag för skatt och arbetsgivaravgifter.

3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet att driva företaget

Ansökningar där den som söker stöd har kompetens för att klara av att driva och utveckla sitt företag prioriteras.

+3 poäng: Sökanden har praktisk utbildning i jordbruk som går utöver minimikraven i stöd villkoren

Tre poäng ges till den som söker startstöd och som har mer kompetens än det som ställs i minimikraven. Poäng ges om sökande har arbetat mer än 2 år inom jordbruks-, trädgårds- eller rennäring efter 18 års ålder. Eller om sökande har mer än ett års erfarenhet i arbetsledande ställning inom jordbruks-, trädgårds- eller rennäringen. Arbetet ska vara någon annanstans än på föräldragården.

+2 poäng: Sökanden har praktisk utbildning från verksamhet utanför jordbruket som är användbar i företaget

Två poäng ges till den som har praktisk erfarenhet eller yrkesutbildning av verksamheter utanför jordbruket under förutsättning att kompetensen är användbar i företaget. Det kan exempelvis vara inom ekonomi, byggnad, maskinservice och så vidare. Poäng ges om sökande har arbetat mer än 2 år i annan bransch än jordbruks-, trädgårds- eller rennäring efter 18 års ålder. Eller om sökande har drivit företag utanför jordbruks-, trädgård- eller rennäringen i mer än 1 år.

+1 poäng Den sökande har eftergymnasial utbildning eller internationell utbildning eller praktik

Poäng ges om sökande har eftergymnasial utbildning inom jordbruks- eller

trädgårdsnäringen eller har dokumenterad internationell praktisk- eller teoretisk erfarenhet inom jordbruk eller trädgård om minst 6 månader.

+ 1 poäng: Den som söker stöd har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön på föräldragården.

Poäng ges om den sökande har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön, motsvarande en lantarbetares, på föräldragården.

4. Sökanden är i behov av stöd för att underlätta starten som företagare

Sökanden som saknar möjlighet till alternativ inkomstkälla och när det tar tid innan verksamheten ger intäkter är i större behov av stöd och bör prioriteras.

+2 poäng: Den som söker kommer endast att ha inkomst från företaget, det vill säga ingen inkomst av tjänst utanför företaget

Två poäng ges till de som inte har någon inkomst utöver det egna företagets avkastning. Även inkomst från F-skattjänster som ligger helt utanför jordbruks-, trädgårds- eller rennäring bör betraktas som inkomst av tjänst om det inte bara handlar om enstaka uppdrag och intäkterna högst uppgår till 10 % av företagets totala omsättning.

+2 poäng: Den som söker stöd startar ett företag utan någon pågående produktion

Två poäng ges till den som startar ett företag som inte har någon befintlig produktion som är igång och det därmed tar längre tid innan företaget får intäkter. Kriteriets betydelse kan bero på företagets produktionsgrenar. Exempelvis är betydelsen mindre inom vanlig spannmålsodling, medan det för andra produktioner kan ta flera år innan insatt rörelsekapital kommer tillbaka som inkomst. Poäng bör endast tilldelas om det tar längre tid att få inkomst än om produktionen varit i full drift.

+1 poäng: Den som söker stöd går in i en befintlig verksamhet och utökar verksamhet

En poäng ges till den som tar vid ett företag som har en befintlig produktion som är igång och utökar den befintliga produktionsgrenen eller en ny produktionsgren i företaget. Utökningen medför troligen investeringsutgifter och ökat rörelsekapital och det tar viss tid innan satsningen genererar resultat. Kriteriets betydelse kan bero på produktionsgren, men poäng bör tilldelas alla satsningar i utökad produktion om minst 10 % eller som lägst 300 timmar jämfört med utgångsläget.

+1 poäng: Sökandes arbetstid inom primärproduktion och livsmedelsförädling omfattar heltid, det vill säga minst 1 720 timmar per år

En poäng ges till de som arbetar minst 1720 timmar i företaget med verksamheten jordbruk, trädgård eller rennäring. Livsmedelsförädling av egna produkter får ingå i arbetstiden men primärproduktionen skall avse minst 860 timmar per år.

Bedömningsgrunder för Sametingets regionala urvalskriterier

5. Stödet bidrar till en positiv landsbygdsutveckling

5 poäng: Stödet bidrar till en ökad primärproduktionen.

Poängen ges om stödet skall användas så att antalet produktionsdjur ökar vilket på sikt innebär att företaget kan bli konkurrenskraftigt.

6. Den som söker harkunskap, kompetens, och genomförandekapacitet som krävs för att driva företaget både på kort och på lång sikt

5 poäng: Investeringen görs i samband med ägarbyte

1 poäng ges om man påvisa generationsväxling genom köp av livdjur från annan som avser att sluta med aktiv renskötsel, vilket gynnar både den nyetablerade och den som vill sluta.

8.1.6 Etableringar som inte prioriteras regionalt

Sametinget har inte gjort några ytterligare regionala prioriteringar.

8.1.7 Prioritering av underrepresenterad grupp

Samiska kvinnor och män ska ha lika förutsättningar att starta och utveckla rennäringsföretag. I nuläget är det långt färre kvinnor än män som är aktiva renskötare. För att stärka och utveckla rennärningen behövs både kvinnliga och manliga renskötare. Eftersom samiska kvinnor i nuläget är underrepresenterade kommer ansökningar som ökar jämställdhet att beaktas när ansökningar i övrigt uppnår samma poäng inom urvalskriterierna. Sametingets statistik över fördelning av antal kvinnor och män som är gruppansvariga visar på att det endast 17 procent är kvinnor som är gruppansvariga och att dessa äger mindre än hälften så många rensar (källa: Sametingets årliga statistik över rennärningen och baseras på samebyarnas egna uppgifter som finns på Sametingets hemsida www.sametinget.se)

Om två ansökningar har lika många poäng ska den ansökan som kommer från en stödsökare som tillhör en underrepresenterad grupp väljas. Blir inte detta utslagsgivande väljs den ansökan som har högst poäng i högst viktat kriterium. Blir inte heller detta utslagsgivande tillämpas kronologisk ordning, d.v.s. den ansökan som kom in först beviljas stöd.

8.1.8 Stödbelopp

Startstödet är totalt på 250 000 kronor. Beloppet kommer att betalas ut vid två tillfällen, den första utbetalningen är på 150 000 kronor och sker i samband med

beslut om stöd. Ansökan om den andra utbetalningen ska ha kommit in senast 45 månader efter beslutet om stöd.

8.3 Investeringstöd för att skapa nya jobb

(Delåtgärd 6.4 fokusområde 6a)

8.3.1 Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Investeringstödet till annan verksamhet än jordbruk, trädgård, rennäring och skogsbruk för att skapa nya jobb är till för att främja diversifiering och främja skapandet och utveckling av småföretag för att få fler arbetstillfällen på landsbygden. (delåtgärd 6.4 fokusområde 6a)

8.3.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Majoriteten av samerna idag är sysselsatta inom icke traditionella samiska yrken och en av orsakerna till detta är bristen på arbete i närområdet. För att hålla samman den samiska regionen och behålla den attraktiv så att människor vill verka och bo där krävs satsningar för att utveckla nya sysselsättningar och öka antalet arbeten. Målet är att göra den samiska regionen attraktiv genom ett breddat företagande och på så sätt skapa flera jobb.

Stödet skall bidra till att stimulera och skapa utrymme för nytänkande och utveckling för att öka möjligheterna för samiska näringar att etableras och utvecklas både som kombinationsnäring och därmed diversifiering vilket skall skapa ökad sysselsättning. Sametinget vill prioritera investeringar inom följande områden:

- *Den traditionella duodjin* är sedan länge etablerad och utgör ett grundfundament i den samiska kulturen. För att synliggöra hantverket och förstärka näringsgrenen skall satsningar göras som kan utveckla samiska duodji-företagare .
- *Samisk design* av bl. a kläder, smycken, möbler etc. utgör ett relativt nytt område där det finns möjligheter till nyföretagande. Naturmaterial och tillverkningsmetoder är attraktiva och kan utvecklas. Produkternas kulturella mervärde är en utvecklingsbar slöjddressurs som ännu inte utvecklats eller prissatts. Utvecklingsmöjligheter ligger också i ett ökat samarbete och samverkan med andra samiska näringar, som t.ex. upplevelseturismen.
- Organiserad *samisk turism* är en relativt ny samisk näring, även om enskilda samer under lång tid har arbetat med turism. Det finns idag en relativt stor villighet för ett ökat samiskt engagemang i turismen som producenter av en attraktiv fiske-, eko-, kultur- och naturturism av hög kvalitet. Ett mål för den småskaliga samiska turismen är att förbättra lokala förhållanden och

infrastrukturer för att förbättra samernas förutsättningar att själva ägna sig åt turism.

- För att stärka den *samiska matkulturens* ställning är det nödvändigt med en revitalisering av samisk matkultur så att den kan både bevaras och utvecklas för framtiden. Samisk matkultur är en grundläggande del i vad som skapar bilden av det samiska. Arbetet med att främja samisk matkultur ska öka möjligheten att skapa samarbete och synergieffekter.
- *Gårdsbrukarnas kulturhistoriska ursprung* är också mycket varierad, några har tillkommit i samband med den svenska bondekulturens expansion in i landet, andra representerar samisk bosättning med mycket lång historisk kontinuitet. I gårdsbrukarnas näringsfång har jakten, fisket och jordbruket haft stor betydelse och även format den omgivande miljön. Det finns för det samiska gårdsbruket en utvecklingspotential.
- *Den samiska kultursektorn* med sitt utbud av t.ex. foto, film, scenkonst, och skrivkonst m.m. sysselsätter även den samiska företagaren. Ordet kultur har många innebörder. Kulturprodukter av olika slag som musik, jojk, teater, bokutgivning, tidningsutgivning, multimedia, foto, film, konst, museiverksamhet etc. är en
- betydelsefull del av det samiska samhällslivet och berikar och synliggör den, och inte minst – skapar samiska arbetstillfällen.
- *Morgondagens nya företagare* som från de traditionella samiska näringarna skapar nya förutsättningar och nya områden för företagande. Kännetecknande för dessa samiska företag är att de vänder sig till glesbygdens behov. Däremot är det höga kapitalkostnader i dessa sektorer som en följd av investeringar med lågt eget kapital. Stöd till innovativa satsningar skall uppmuntras.

8.3.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Sametinget kommer att fatta beslut om stöd löpande.

Varje ansökan måste uppnå minst 300 poäng för urvalskriterierna för att kunna gå vidare i ansökningsprocessen. Ansökningar som inte når upp till dessa kommer att avslås direkt utan att vänta på ansökningstidens utgång.

Sametinget kommer att tillämpa s.k. öppen budget. Utvärdering av medelsåtgången kommer genomföras i samband med den årliga översynen av handlingsplanen.

Mer information om stödet kommer att finnas på Sametingets hemsida www.sametinget.se/landsbygdsprogrammet

8.3.4 Urvalskriterier

(Delåtgärd 6.4, fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen ger arbetstillfällen på landsbygden	1 poäng: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid 3 poäng: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget 4 poäng: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget +1 poäng: Investeringen leder till sysselsättning hela året	30
2. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål +2 poäng: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen +1 poäng: Investeringen bidrar till ett extra energieffektivt företag	10
3. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	+3 poäng: Investeringen medför att ny produktion startas och/eller att nya tjänster erbjuds i området +2 poäng: Investeringen har en tydlig innovativ inriktning	10
4. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen +2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	15
5. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.	+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen i någon grad +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen +1 poäng: Kassalikviditeten efter investering är mindre än 1 +1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 +1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 %	10
6. Det finns ett identifierat regionalt behov av Investeringen	+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning +1 poäng: Investeringen är innovativ eller bidrar till kunskapsspridning +2 poäng: Användningen av traditionell samisk kunskap bidrar till mervärdet av investeringen +1 poäng: bidrar till en diversifiering av företaget	25
Summa viktning		100

8.3.5 Bedömningsgrunder

1. Investeringen ger arbetstillfällen på landsbygden

Arbetstillfällen ska vara nyskapade och bestående räknat som årsarbetskrafter. Bestående innebär att arbetstillfället ska finnas kvar på längre sikt, inte bara under projektiden. I detta inkluderas även "egenföretag" (alla företagsformer), där personen helt eller delvis övergår till att arbeta i sitt företag. Ideellt arbete räknas inte som arbetstillfällen. Arbetstillfällen genom underleverantörer med egen F-skattsedel räknas med om de skapats som en direkt följd av investeringen. För urvalskriteriet räknas enbart arbetstillfällen på landsbygden.

1 poäng: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid

3 poäng: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget

4 poäng: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget

+1 poäng: Investeringen leder till sysselsättning hela året

1 poäng: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid

En poäng ges om investeringen ger heltidssysselsättning för en person som tidigare har arbetat deltid i företaget. Deltid är mindre än 1720 timmar per år.

3 poäng: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget

Tre poäng ges om investeringen leder till att företaget kan sysselsätta en ny person på heltid eller halvtid. Med halvtid avses minst 50 % av ett årsarbetstillfälle d.v.s. minst 860 timmar. Personen har inte varit anställd i företaget tidigare.

4 poäng: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget

Fyra poäng ges om investeringen leder till att mer än en ny person får sysselsättning i företaget på heltid eller halvtid. Med halvtid avses minst 50 % av ett årsarbetstillfälle d.v.s. minst 860 timmar. Berörda personer har inte varit anställda i företaget nyligen.

+1 poäng: Investeringen leder till sysselsättning hela året

Ett extra poäng ges till investeringar som räknas som mer än enbart säsongsarbete.

2. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål

+2 poäng: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen

+1 poäng: Investeringen bidrar till ett extra energieffektivt företag

+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål

Två poäng ges till verksamheter som bidrar till de nationella miljö kvalitetsmålen. Det kan till exempel gälla satsningar inom turismsektorn som bidrar till öppna

betesmarker, gynnar kulturmiljön eller den biologiska mångfalden. Ett annat exempel är företag som driver restauranger eller säljer mathantverk där råvaran är ekologisk, lokalt producerad eller säsonganpassad. Lokalt producerat räknas som inom eget eller angränsande landskap. Företag som bedriver verksamheter inom energiproduktion och energieffektivisering är andra exempel på företag som är kvalificerade till poängen.

+2 poäng: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljökvalitetsmålen

Två poäng ges till den som söker stöd om det ingår delar i investeringen som är bra för miljön. Det kan till exempel vara en investering där ett miljöcertifieringssystem ingår.

+1 poäng: Investeringen bidrar till ett extra energieffektivt företag

En poäng ges till de företag som med investeringen använder sig av energikällor eller teknik som gör företaget energieffektivt. Det kan till exempel vara investeringar i byggnader, anläggningar och maskiner med fokus på energieffektivitet.

3. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

+3 poäng: Investeringen medför att ny produktion startas och/eller att nya tjänster erbjuds i området

+2 poäng: Investeringen har en tydlig innovativ inriktning

+3 poäng: Investeringen medför att ny produktion startas eller att nya tjänster erbjuds i området

Tre poäng ges till investeringar som medför nya verksamheter i området.

+2 poäng: Investeringen har en tydlig innovativ inriktning

Två ges till investeringar som har ett koncept som visar potential att utveckla branschen eller området i en positiv riktning.

4. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen

+2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt.

+2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

Två poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

5. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen

+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen

+1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen

+1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än

+1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än

+1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen

En poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

+1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av verksamheten, utöver investeringen

En poäng ges om den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten inte går att genomföra när den som söker inte får något investeringsstöd. Det kan till exempel vara om andra planerade investeringar kommer att påverkas negativt av att den här investeringen inte blir av.

Följande 3 poängsättningar räknas ut av IT-systemet

Det IT-system som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan för att beräkna kassalikviditet, självfinansieringsgrad och soliditet. Dessa nyckeltal visar om företaget är i behov av stöd för att genomföra investeringen.

+1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1

En ansträngd likviditet är problem för många företag som vill investera. Ett centralt mått är kassalikviditeten. Om kassalikviditeten efter investeringen, utan investeringsstöd är mindre än 1 ges ett extra poäng.

+1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1

Förmågan att finansiera investeringar med företagets egna pengar påverkar behovet av stöd. Poäng ges om investeringens storlek i förhållande till årets avskrivningar och resultat är större än 1.

+1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

Solida företag har goda möjligheter att finansiera investeringar utan statligt stöd. Om företaget har en soliditet enligt senaste bokslut på mindre än 25 procent ges en extra poäng. Då har vi tagit hänsyn till att tillgångarnas värde enligt bokslut sällan speglar tillgångarnas marknadsvärde.

6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen

Stöd ges till investeringar utifrån de behov och prioriteringar som finns i de regionala handlingsplanerna.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

+1 poäng: Investeringen är innovativ eller bidrar till kunskapsspridning

+2 poäng: Användningen av traditionell samiska kunskap bidrar till mervärdet av investeringen

+1 poäng: Investeringen bidrar till en diversifiering av företaget

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

Ett poäng ges om investeringen bidrar till utveckling av det samiska näringslivet genom att samverka med andra aktörer i området

+1 poäng: Investeringen är innovativ eller bidrar till kunskapsspridning

Investeringen bidrar till en ny affärsidé eller en ny vara/tjänst som antingen utvecklar/diversifierar företaget eller som gör att kunskap om samisk kultur och näringsliv ökar och ger en positiv effekt på företaget.

+2 poäng: Användningen av traditionell samisk kunskap bidrar till mervärdet av investeringen

Två poäng ges om investeringen kan visa att traditionell samisk kunskap används som affärsidé eller att användningen av traditionell samisk kunskap i metoder, processer eller annat gör att nyttan av investeringen kan påvisas.

+1 poäng: Investeringen bidrar till en diversifiering av företaget

Ett poäng ges om investeringen bidrar till att flera olika verksamheter kan bedrivas

som gör att näringsunderlaget blir bredare och företagets ekonomi därigenom mindre sårbar.

8.3.6 Investeringar som inte prioriteras regionalt

Sametinget har inte gjort några ytterligare regionala prioriteringar.

8.3.7 Stödnivå

Stödnivån ska vara 40 procent av stödberättigande kostnader upp till högsta stödbelopp.

För Sametinget är högsta stödbelopp 3 miljoner kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁵. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

---

⁵ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

9. (Åtgärd 7) Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd

Den här rubriken gäller investeringar som med stor sannolikhet inte skulle genomföras utan stöd, men där den gemensamma nyttan är stor.

Det krav på övrigt offentligt stöd som sedan tidigare finns hos varje handläggande stödmyndighet att dra in, ska vara uppfyllt innan kravet på medfinansiering försvinner. Kravet om offentlig medfinansiering kommer inte att utökas när de nya pengarna tillkommer.

Sametinget har inte denna åtgärd längre.

9.2 Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden

(delåtgärd 7.4 fokusområde 6b)

Förutom Sametinget handlägger också länsstyrelserna stöd till investeringar i service och fritid. Länsstyrelserna har egna handlingsplaner.

9.2.1 Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd till investeringar till service ges till investeringar där den gemensamma nyttan är stor men det inte finns några incitament för att någon enskild skulle finansiera investeringen (delåtgärd 7.4). Syftet med stödet är att skapa och behålla service på landsbygden, skapa bra möjligheter för idrott och fritid samt samlingslokaler, vilket gynnar både boende och besökare(fokusområde 6b).

9.2.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

I glesbygd är det den som har flera ekonomiska ben att stå på bättre rustad för att få en hållbar och långsiktig ekonomi. I Sápmi finns det samhällen och byar med större andel samisk befolkning. För att tillförsäkra service och fritid för dessa är det angeläget att det finns servicepunkter och att även den samiska befolkningen ges möjlighet att både ta del av men även att starta och driva serviceföretag. Det gynnar den lokala infrastrukturen. Detsamma gäller samlingslokaler och fritids/idrottsanläggningar. Det är viktigt ur ett samiskt perspektiv att det finns lokala knutpunkter att samlas kring både ur ett språkligt och inte minst kulturellt perspektiv. Det kan t.ex. vara samlingslokaler som kan användas för uthyrning av rum till mikroföretagare, lek och idrott för barn och vuxna, slöjdarverkstad för unga och café, konferens och samlingsrum i övrigt.

Gällande investeringar i kommersiell och viss offentlig service hänvisar Sametinget till länsstyrelsernas regionala serviceprogram samt åtgärder i respektive Landsbygdsprogram.

9.2.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Sametinget kommer att fatta beslut löpande under perioden.

Varje ansökan måste uppnå minst 200 poäng för urvalskriterierna för att kunna gå vidare i ansökningsprocessen. Ansökningar som inte når upp till dessa kommer att avslås direkt utan att vänta på ansökningstidens utgång.

Sametinget kommer att tillämpa s.k. öppen budget. Utvärdering av medelsåtgången kommer genomföras i samband med den årliga översynen av handlingsplanen.

Mer information om stödet kommer att finnas på Sametingets hemsida www.sametinget.se/landsbygdsprogrammet

9.2.4 Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.4, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning Första utkast
1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+ 2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål + 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken	10
2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer 3 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom området +1 poäng: Nya servicepunkter eller samlingslokaler skapas +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning	15
3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.	2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen 4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen. +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	20
4. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.	+2 poäng: Investeringen bidrar till att flera verksamheter kan samutnyttja lokalen +2 poäng: Insatsen ökar aktivitetsutbudet på landsbygden +1 poäng: Det finns en långsiktig lösning på förvaltningen av investeringen	40
5. Investeringen har tydliga mål.	3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna 5 poäng: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna	15
Summa nationell viktning		100

9.2.5 Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

- + 2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål
- + 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning
- + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen
- + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken

+ 2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. Två poäng ges till investeringar som bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål. Det är framför allt miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö som kommer vara viktigt vid bedömningar av ansökningarna i insatsområdet. Men naturligtvis kan även andra miljö kvalitetsmål och preciseringar komma ifråga. Varje miljö kvalitetsmål beskrivs av de preciseringar som regeringen beslutade 2012. Preciseringarna finns i sin helhet på miljömålsportalen, www.miljomal.se.

God bebyggd miljö

- en långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur har utvecklats både vid nylokalisering av byggnader, anläggningar och verksamheter och vid användning, förvaltning och omvandling av befintlig bebyggelse samtidigt som byggnader är hållbart utformade,
- städer och tätorter samt sambandet mellan tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor,
- den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur

+ 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning

Eftersom energieffektivisering är viktigt får de ansökningar som bidrar till energieffektiv drift ett extra poäng.

+ 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen

Poängen ges till de investeringar som bidrar till arbetet med att nå kulturmiljömålen. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Lär mer om kulturmiljömål på

<https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo/>

+ 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken

Poängen ges till de investeringar som bidrar till målet för friluftslivspolitiken. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Läs mer om mål för friluftsliv på <http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>

2. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).

1 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer

3 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första i området

+1 poäng: Nya servicepunkter eller samlingslokaler skapas

+1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning

När det gäller innovation kan man se till vad för service som ska förmedlas. Det kan handla om ny kunskap om produkter eller metoder för service. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i servicen är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, dvs. alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen. En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde i området.

1 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer

Poängen ges till de investeringar som förbättrar servicen i området och samtidigt har en innovativ inriktning som behöver spridas. Det kan vara servicelösningar som har innovativa funktioner, till exempel provtagningsverksamheter eller servicelösningar för posthantering eller bredare aktivitetsutbud.

3 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första i området

En produkt, vara eller tjänst kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde i området. Tre poäng ges t.ex. till nya lösningar för hur man kombinerar olika typer av service eller bredare aktivitetsutbud.

+1 poäng: Nya servicepunkter eller samlingslokaler skapas

Poängen ges till de ansökningar som visar att det på platsen kommer tillhandahållas service. Det kan till exempel vara dagligvarubutiker och drivmedelsstationer.

+1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning

En poäng ges om investeringen tillsammans med andra lokala investeringar går mot samma mål. Det kan vara till exempel företag som gör paketalösningar tillsammans med andra företag eller organisationer.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.

2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap

4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap

Två poäng ges till den som söker stöd har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet.

4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet

Fyra poäng ges till den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om man i projektet samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet.

+2 poäng: Investeringen bidrar till att flera verksamheter kan samutnyttja lokalen

+2 poäng: Insatsen ökar aktivitetsutbudet på landsbygden

+1 poäng: Det finns en långsiktig lösning på förvaltningen av investeringen

+2 poäng: Investeringen bidrar till att flera verksamheter kan samutnyttja lokalen

Två poäng ges till den som redovisa flera aktörer som kommer att använda investeringen. Verksamheterna skall attrahera olika målgrupper.

+2 poäng: Insatsen ökar aktivitetsutbudet på landsbygden

Två poäng ges om investeringen kan visa på att utbudet av aktiviteter ökar och att minst tre olika aktiviteter kommer att kunna nyttja investeringen. Investeringen skall gynna flera målgrupper och både kvinnor och män. I planeringen av investeringen skall redovisning hänsyn tas till relevanta målgrupper.

+1 poäng: Det finns en långsiktig lösning på förvaltningen av investeringen

En poäng ges till den som kan redovisa en hur förvaltningen av investeringen skall lösas på ett långsiktigt sätt. Det innebär att redovisning skall göras av planerade verksamheter som kommer att nyttja investeringen över en längre period – 5 år.

5. Projektet har tydliga mål.

3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna

5 poäng: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna

De mål som finns formulerade för investeringen måste vara i linje med dess syfte, innehåll och upplägg. Kostnad, mål och innehåll (verksamhet) måste hänga ihop.

9.2.6 Investeringar som inte får prioriteras regionalt

Sametinget har inte gjort några ytterligare regionala prioriteringar.

9.2.7 Stödnivå

Investeringar i idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler

Om sökande är offentlig aktör ges 100 procent av stödberättigade utgifter. Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter för övriga fall. Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter för dessa övriga investeringar.

Sametingets högsta stödbelopp 1 miljon kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁶, där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med.

Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

---

⁶ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

9.4 Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö

(delåtgärd 7.6 fokusområde 6b)

Förutom Sametinget finns det fler myndigheter som handlägger stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö. Det är länsstyrelserna och Jordbruksverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

9.4.1 Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd ges till investeringar där den gemensamma nyttan är stor men det inte finns några incitament för att någon enskild skulle finansiera investeringen (delåtgärd 7.6). Syftet med stödet är att bevara och utveckla de värden som är förknippade med olika geografiska områdens attraktivitet. Eftersom stödet bidrar både till lokal utveckling och att nå nationella miljö kvalitetsmål bidrar åtgärden också till kollektiva nyttigheter (fokusområde 6b)

I delåtgärd 7.6 finns också en miljöinvestering. Du hittar den i kapitel 7.

9.4.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Kulturmiljöer är ett resultat av människors historiska bruk av landskapet. Genom att applicera ett landskapsperspektiv på kulturmiljöer kan miljömålen stödjas. Medvetenheten om vårt kulturarv och engagemanget att vårda och skydda både det materiella och det immateriella arvet, har ökat bland den samiska befolkningen och i samhället. Det är viktigt att kunskapen om samisk kultur bevaras och vidareutvecklas ur både ett nationellt och internationellt perspektiv då vår omvärld förändras snabbt.

Kulturmiljöer är ett resultat av människors historiska bruk av landskapet. Genom att applicera ett landskapsperspektiv på kulturmiljöer kan miljömålen stödjas. Medvetenheten om vårt kulturarv och engagemanget att vårda och skydda både det materiella och det immateriella arvet, har ökat bland den samiska befolkningen och i samhället. Det är viktigt att kunskapen om kulturen bevaras och vidareutvecklas ur både ett nationellt och internationellt perspektiv då vår omvärld förändras snabbt. Insatser i miljön ska göras på ett varsamt sätt, exempelvis genom att bevara exteriörer och miljöers ursprungliga karaktär. företagande inom turism och information och mathantverk, samt att öka informationen om platsen och dess användning och därmed öka upplevelsevärdet .

Sametinget prioriterar:

- Insatser som bidrar till att restaurera, bevara och utveckla kulturhistoriskt värdefulla miljöer som traditionellt samlar samer..

- Miljöer som traditionellt fungerar som samlingsplatser för samer vid dop, begravningar, bröllop och andra viktiga händelser som marknader. Exempel på sådana är kyrkstäder med samiska byggnader och andra visningsmiljöer med samisk anknytning.
- Andra byggnader och faciliteter som ökar tillgängligheten för allmänheten,
- Insatser som främjar samisk företagsutveckling

9.4.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Sametinget kommer att fatta beslut löpande under perioden.

Varje ansökan måste uppnå minst 200 poäng för urvalskriterierna för att kunna gå vidare i ansökningsprocessen. Ansökningar som inte når upp till dessa kommer att avslås direkt utan att vänta på ansökningstidens utgång.

Sametinget kommer att tillämpa s.k. öppen budget. Utvärdering av medelsåtgången kommer genomföras i samband med den årliga översynen av handlingsplanen.

Mer information om stödet kommer att finnas på Sametingets hemsida www.sametinget.se/landsbygdsprogrammet

9.4.4 Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen/åtgärden bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+ 1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone 1 nationellt miljömål + 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning + 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken	25
2. Investeringen/åtgärden bidrar till införandet av nya produkter, tjänster	2 poäng: Investeringen/åtgärden har ett koncept som är nytt för området 4 poäng: Investeringen/åtgärden har ett unikt koncept +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning	10

eller arbetsmetoder (innovation).		
3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen/åtgärden	2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen.4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	15
4. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen	+1 poäng: Investeringen leder till spridning av information +1 poäng: Insatsen tillvaratar eller utvecklar traditionell och lokal kunskap +1 poäng: Insatsen skapar lokala mötesplatser +2 poäng: Insatsen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla natur- eller kulturmiljöer	40
5. Investeringen/åtgärden har tydliga mål.	3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål finns angivna 5 poäng: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna	10
Summa		100

9.4.5 Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

- + 1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål
- + 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning
- + 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen
- + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken

+ 1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. Ett poäng ges till investeringar som bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål.

Nedan beskrivs de miljö kvalitetsmål som är vanligast vid bedömningar av ansökningarna i insatsområdet. Men naturligtvis kan även andra miljö kvalitetsmål och preciseringar komma ifråga. Varje miljö kvalitetsmål beskrivs av de preciseringar som regeringen beslutade 2012. Preciseringarna finns i sin helhet på miljömålsportalen, www.miljomal.se.

Levande sjöar och vattendrag

- sjöar och vattendrags natur- och kulturmiljövärden är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns, och
- strandmiljöer, sjöar och vattendrags värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Hav i balans samt levande kust och skärgård

- havs-, kust- och skärgårdslandskapens natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,

– havs-, kust och skärgårdslandskapens värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad.

Myllrande våtmarker

– våtmarkernas natur- och kulturvärden i ett landskapsperspektiv är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,

– våtmarkernas värde för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Levande skogar

– skogens biologiska mångfald är bevarad i samtliga naturgeografiska regioner och arter har möjlighet att sprida sig inom sina naturliga utbredningsområden som en del i en grön infrastruktur,

– natur- och kulturmiljövärden i skogen är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,

– skogens värden för friluftslivet är värnade och bibehållna

Ett rikt odlingslandskap

– odlingslandskapet är öppet och variationsrikt med betydande inslag av hävdade naturbetesmarker och slåtterängar, småbiotoper och vattenmiljöer, bland annat som en del i en grön infrastruktur som erbjuder livsmiljöer och spridningsvägar för vilda växt- och djurarter,

– biologiska värden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet som uppkommit genom långvarig traditionsenlig skötsel är bevarade eller förbättrade,

– kultur- och bebyggelsemiljöer i odlingslandskapet är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,

– odlingslandskapets värden för friluftslivet är värnade och bibehållna samt tillgängliga för människor

Storslagen fjällmiljö

– fjällmiljöer med höga natur- och kulturmiljövärden är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,

– fjällmiljöers värden för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

God bebyggd miljö

– det finns natur- och grönområden och grönstråk i närhet till bebyggelsen med god kvalitet och tillgänglighet,

– det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas,

– den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur

Ett rikt växt- och djurliv

– det biologiska kulturarvet är förvaltats så att viktiga natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar finns för ett fortsatt bevarande och utveckling av värdena,

– tätortsnära natur som är värdefull för friluftslivet, kulturmiljön och den biologiska mångfalden värnas och bibehålls samt är tillgänglig för människan.

+ 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning

Eftersom energieffektivisering är viktigt får de ansökningar som bidrar till energieffektiv drift 1 extra poäng.

+ 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen

Poängen ges till de investeringar som bidrar till arbetet med att nå kulturmiljömålen. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Lär mer om kulturmiljömål på <https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo/>

+ 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken

Poängen ges till de investeringar som bidrar till målet för friluftslivspolitiken. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Läs mer om mål för friluftsliv på <http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>

2. Investeringen/åtgärden bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan i vid bemärkelse betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde.

2 poäng: Investeringen/åtgärden har ett koncept som är nytt för området

4 poäng: Investeringen/åtgärden har ett unikt koncept

+1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning

Eftersom syftet med stödet är lokal utveckling, ska ansökningar som bidrar till att nya aktiviteter och upplevelser skapas prioriteras.

Två poäng ges om konceptet är nytt för området. Det kan vara t.ex. historiska byggnader som inte varit i bruk alls eller att man startar upp nya verksamheter som inte tidigare finns i bygden. Det kan också vara insatser inom natur- och kulturmiljöer som bidrar till att förutsättningarna för t.ex. turism eller rekreationsmiljöer förbättras påtagligt i området.

Fyra poäng ges om konceptet är unikt i ett bredare perspektiv. Till exempel nya koncept för att använda hembygdsgårdar eller natur- eller kulturmiljöer som används i sociala sammanhang.

2 poäng: Investeringen/åtgärden har ett koncept som är nytt för området

Två poäng ges för investeringar och åtgärder som innebär en nyhet för området och som ger ny livskraft till landsbygden.

4 poäng: Investeringen/åtgärden har ett unikt koncept

Fyra poäng ges för investeringar/åtgärder som kan betraktas som unika i ett större perspektiv.

+1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning

En poäng ges om investeringen tillsammans med andra lokala investeringar går mot samma mål. Det kan vara till exempel företag som gör paketlösningar tillsammans med andra företag eller organisationer.

3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen/åtgärden

2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap

4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen.

Två poäng ges till den som söker stöd har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet.

4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.

Fyra poäng ges till den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om man i projektet samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

Stöd ges till de investeringar i utifrån behov och prioriteringar som finns i de regionala handlingsplanerna.

+1 poäng: Investeringen leder till spridning av information

+1 poäng: Insatsen tillvaratar eller utvecklar traditionell och lokal kunskap

+1 poäng: Insatsen skapar lokala mötesplatser

+2 poäng: Insatsen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla natur- eller kulturmiljöer

+1 poäng: Investeringen leder till spridning av information

1 poäng ges om investeringen bidrar till att tillgängliggöra miljön för allmänheten och via olika åtgärder sprida information för att öka kunskapen om samer och samisk kultur.

+1 poäng: Insatsen tillvaratar eller utvecklar traditionell och lokal kunskap

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att investeringen bidrar till att platsen kan användas på flera olika sätt för att levandegöra den samiska kulturen och kulturmiljön, hur investeringen/åtgärden kan utöka användningsområdet (innovation).

+1 poäng: Insatsen skapar lokala mötesplatser

En poäng ges till den åtgärd som visar hur investeringen kommer att bidra till att underlätta och möjliggöra för människor att samlas.

+2 poäng: Insatsen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla natur- eller kulturmiljöer

Två poäng ges till den insats som bidrar till att levandegöra en samisk kulturmiljö utifrån ett samiskt sammanhang där delarna bidrar till en helhetsbild av natur- och kulturmiljön. Det innebär att insatsen skall bidra till en helhet.

5. Projektet har tydliga mål

3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna

9.4.6 Investeringar som inte prioriteras regionalt

Sametinget har inte gjort några ytterligare regionala prioriteringar.

9.4.7 Stödnivå

Utveckling av natur- och kulturmiljöer

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter om offentliga aktörer är sökande. Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd.

Stöd ges till 50 procent av stödberättigande utgifter om sökanden är ett företag som äger fastigheten där insatsen görs.

Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter i övriga fall.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁷ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 50 000 kronor i stödberättigande utgifter.

10. (Åtgärd 16) Samarbete

Syftet med åtgärden är att stödja samarbeten inom områden där den gemensamma nyttan av ett samarbete är stor för samhället men där incitamentet för en enskild aktör är för litet för att kunna finansiera ett utvecklingsarbete. Samarbete är en viktig del i att stärka en hållbar utveckling över längre tid på en landsbygd som präglas av problem som är en följd av glesa strukturer. Landsbygden kan inte erbjuda samma stödjande förutsättningar till företag och befolkning som i mer tätbefolkade områden. Syftet är också att samarbeta transnationellt, inte minst i projekt enligt Europaparlamentets och rådets förordning⁸ och Östersjöstrategin. Projekten ska genomföras som helt nya samarbetsprojekt eller genom att pågående projekt samordnas för att nå synergieffekter. Det finns också samarbetsprojekt som är kopplade till det europeiska innovationspartnerskapet, EIP.

Det krav på övrigt offentligt stöd som sedan tidigare finns för varje handläggande stödmyndighet att dra in, ska vara uppfyllt innan kravet på medfinansiering försvinner. Kravet om offentlig medfinansiering kommer inte att utökas när de nya pengarna tillkommer.

Det finns flera myndigheter som handlägger stöd inom samarbeten. Det är länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen samt Tillväxtverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

10.1 Stöd till samarbeten för att skapa jobb

(delåtgärd 16.2 fokusområde 6a)

---

⁷ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

⁸ Artikel 89 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1303/2013

10.1.1 Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd är till för att utveckla produkter, metoder, processer och tekniker och sedan sprida resultatet. Stödet är till för samarbeten och pilotprojekt för att utveckla näringslivet utanför jordbrukssektorn. Det ska bidra till att nya små företag startar, att företag utvecklas och att fler arbetstillfällen på landsbygden skapas (delåtgärd 16.2 fokusområde 6a).

10.1.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Målet är att stärka tillväxten bland samiska företag för att skapa flera jobb i Sápmi. En väg är ökat samarbete med andra aktörer. Det samiska näringslivet består till största delen av mikroföretag. Ensamarbete och att företagen är spridda över ett stort område i den samiska regionen gör det svårt att hitta igen varandra. Genom att utveckla samarbete med andra företagare och genom samverkan via företagskluster kan produktionsfördelar uppstå inom bl.a. produktutveckling, produktion, marknadsföring och försäljning. Detta stärker företagen och bidrar till tillväxt.

Det finns en efterfrågan av naturnära och lokala produkter att ta vara på och förädla. Genom att dokumentera traditionell kunskap om maten och omvandla den kunskapen till säljbara produkter kan förutsättningar för att nya företag bildas och finna nya marknader.

Den samiska maten har en lång tradition och kännetecknas främst av att man tillvaratar det som finns i närområdet. Det finns en förädlingskultur i hemmen som inte i någon större grad har omvandlats till företagande och produkter för marknaden, därför finns alla förutsättningar till utvecklingspotential. Det innebär bl.a. att återuppväcka kunskapen om och ge värde till samisk mat som resurs i den lokala ekonomin och att genom utveckling av god samisk mat förstärka bilden av Sápmi som ett attraktivt matland och en turistisk destination.

Immateriella rättigheter är viktiga ur ett folkrättsperspektiv enligt konventionen om biologisk mångfald. Den samiska kulturen är unik och okränkbar. Därför är det viktigt att det är samerna själva som står för revitalisering och utveckling av sin egen kultur, inte minst ur etisk synpunkt själva få bestämma över hur man vill att den samiska kulturen skall framföras och vara föremål för affärsverksamhet.

10.1.3 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Sametinget avser att ha tre utlysningar; en våren 2019 och en på hösten 2019. Sametinget fastställer budget per utlysning.

Sametinget avser att utlysa medel inom följande område:

Samarbete med det samiska näringslivet för att utveckla samisk mat som koncept samt samisk matproduktion. Det innebär bl.a. att återuppväcka kunskapen om och ge värde till samisk mat som resurs i den lokala ekonomin. Detta skall genomföras som ett led i regeringens beslut att genomföra en nationell livsmedelsstrategi. I satsningen ingår diversifiering av samiska företag.

Varje ansökan måste uppnå minst 300 poäng för urvalskriterierna för att kunna gå vidare i ansökningsprocessen. Ansökningar som inte når upp till dessa kommer att avslås direkt utan att vänta på ansökningstidens utgång.

Mer information om stödet som, utlysningar och budget kommer att finnas på Sametingets hemsida www.sametinget.se/landsbygdsprogrammet

10.1.4 Urvalskriterier

(Delåtgärd 16.2, fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Projektet har en bra sammansättning	+2 poäng: Minst en av aktörerna är inte en offentlig aktör +1 poäng: I samarbetsprojektet ingår fler än 2 aktörer +1 poäng: Samarbete inom transnationella projekt +1 poäng: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten +1 poäng: Projektets deltagare har relevant kunskap och erfarenhet	30
2. Projektet uppfyller identifierade behov	2 poäng: Ansökan är förenlig med det identifierade behovet i utlysningen 1 poäng: Ett behov av projektet är beskrivet och behovsanalysen i ansökan är tillfredställande + 1 poäng: Projektet utvecklar ny teknik eller nya metoder +1 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen + 1 poäng: Projektet bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål	40
3. Projektet skapar nytta genom resultatspridning	1 poäng: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Projektets resultat når en större del av målgruppen 3 poäng: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Projektets resultat sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ	20

4. Projektet har tydliga mål	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga mål som går att följa upp + 2 poäng: Förväntad effekt av projektet på lång sikt finns beskrivet	10
Summa viktning		100

10.1.5 Bedömningsgrund

1. Projektet har en bra sammansättning

- +2 poäng Minst en av aktörerna är inte en offentlig aktör
- +1 poäng: I samarbetsprojektet ingår fler än 2 aktörer
- +1 poäng: Samarbete inom transnationella projekt
- +1 poäng: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten
- +1 poäng: Projektets deltagare har relevant kunskap och erfarenhet

Projekt som skapar synergieffekter med fler aktörer ska prioriteras. Att olika typer av aktörer, det vill säga en blandning av offentliga och övriga aktörer, medverkar i projektet är också positivt.

Ett poäng ges till transnationella projekt eftersom att samarbeten mellan länder är viktigt för kunskapsutbyte och spridning.

Samarbetsprojekt som bidrar till att nya former av samarbeten bildas prioriteras. Att projekt utförs på ett innovativt sätt ges därför poäng.

Ett poäng ges till projekt där deltagarna har relevant kunskap och erfarenhet.

2. Det finns ett identifierat behov av projektet

- 2 poäng: Ansökan är förenlig med det identifierade behovet i utlysningen
- 1 poäng: Ett behov av projektet är beskrivet och behovsanalysen i ansökan är tillfredsställande.
- +1 poäng: Projektet utvecklar ny teknik eller nya metoder
- +1 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen
- +1 poäng: Projektet bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål

Två poäng ges utifrån hur väl projektet bedöms uppfylla de behov som identifierats i utlysningen.

Ett poäng ges utifrån behovet av det som projektet förväntas leverera samt hur väl behovet är analyserat, beskrivet och motiverat i ansökan samt vilken kompetens som

finns för att genomföra projektet. Det ska finnas en kort redogörelse för vad som är gjort inom området och hur utvecklingen ser ut. För att få poäng krävs det också att behovet tydligt kopplar till syftet som framgår i handlingsplanen.

En poäng ges om projektet utvecklar ny teknik eller nya metoder.

Projekt som förväntas bidra till stärkt lönsamhet och bättre konkurrenskraft ges en poäng. Projekt som bedöms bidra till miljö- och klimatmål ges en poäng.

3. Projektet skapar nytta genom resultatspridning

1 poäng: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen

2 poäng: Projektets resultat når en större del av målgruppen

3 poäng: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp

4 poäng: Projektets resultat sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler

+1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ

Det är viktigt att resultat från projekt sprids och att goda resultat tillämpas på ett bra sätt. Därför prioriteras projekt som förväntas nå stora delar av en relevant målgrupp. Det ska framgå i ansökan hur resultatet ska spridas.

Bedömning görs utifrån hur stor målgrupp som nås av resultaten och vilka (hur många olika) kanaler som använts. Resultatspridning som sker på ett nytt innovativt sätt prioriteras.

Målgruppen är den totala grupp företagare eller personer som är berörda av eller kan förväntas kunna dra nytta av de resultat som tas fram och förmedlas i projektet. I vissa projekt kan det sannolikt vara av värde att målgruppen definieras men det bör inte i detta sammanhang vara möjligt att erhålla höga poäng genom att definiera en snäv målgrupp inom vilken det är lätt att nå hög måluppfyllelse. Poäng baseras på hur målgruppen är formulerad eller utformad.

4. Projektet har tydliga mål

1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp

3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga mål som går att följa upp

+2 poäng: Förväntad effekt av projektet på lång sikt finns beskrivet

De mål som finns formulerade för projektet måste vara i linje med projektets syfte, innehåll och upplägg.

10.1.6 Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter om offentliga aktörer är sökande. Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter för övriga projekt.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter. Undantaget är stöd till enbart transnationellt samarbete, där stöd inte kan ges till ansökningar om stöd med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁹ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Generella samarbetsinsatser för livsmedelsstrategin

Om offentlig aktör är sökande ska minst 35 procent (*måste vara minst 30 procent*) av de stödberättigande utgifterna vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om privat aktör är sökande ska minst 25 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts med 90 kronor exklusive moms per måltid
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

---

⁹ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

11. Kommunikation

11.1 Kommunikationsplan

Kommunikationsplanen för Landsbygds- och Havs- och fiskeprogrammen har som mål att nå ut med rätt information till rätt målgrupp vid rätt tidpunkt. Planen tar fasta på erfarenhetsutbyte och lärande och skall vara ett levande dokument som är lätt att följa upp och revidera.

Sametinget har inte ansvar för någon åtgärd i Havs- och fiskeprogrammet, men då fiske utgör en viktig kompletterande del av rennäringen vid sidan av renskötseln och jakten, innebär det att Sametinget har ett viktigt informationsansvar till samiska sökande.

11.1.1 Kommunikationsmål

Medvetandegöra

Att med kommunikationsplanen är att på ett **enkelt och systematiserat sätt göra programmet känt bland den samiska allmänheten**. En förutsättning för ett lyckat genomförande är att organisationer, föreningar, samebyar, enskilda företagare och samt andra intressenter känner till och känner igen sig i programmets mål och syften och ser betydelsen av stöden för ett utvecklat samiskt näringsliv.

Informera

Att **sprida information och därmed kunskap om programmets genomförande**. Detta kan ske genom att redovisa resultat och effekter men också att visa på goda exempel på framgångsrika företagare och projekt. Detta kan i sin tur inspirera till nya företag och en utveckling av både traditionella och nya näringar i det samiska samhället.

Koppla ihop till en helhet

Att visa på att EU:s vision **Smart och hållbar tillväxt för alla också inbegriper en livskraftig och hållbar samisk livsmiljö i Sápmi** vilket bidrar till ökad miljönytta.

11.1.1.1 Jämställd kommunikation

Sametinget fick 2013 som en av 18 myndigheter i uppdrag att delta som pilotmyndighet i regeringens satsning Jämställdhetsintegrering i Myndigheter (JiM). I den handlingsplan som utarbetats under 2014 är Sametingets långsiktiga mål att:

”Samiska kvinnor och män skall ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom alla områden i livet. Det gäller eget arbete och försörjning, inflytande i samhället, vård av hem och barn samt kroppslig integritet.”

Genom arbetet med attityder, normer och värderingar inom det samiska samhället skall målet uppnås. Alla aktiviteter Sametinget genomför skall bidra till att förändra de normer och föreställningar som finns. Majoritetsbefolkningens kolonisering och marginalisering av samer under lång tid har skapat en mängd intressekonflikter inom det samiska samhället och ett viktigt steg i en dekoloniseringsprocess är att arbeta med normbrytande exempel för att ta tillbaka tolkningsföreträdet och att sätta upp nya normer som stärker det samiska samhället på alla plan. De verktyg som skall användas för att arbeta aktivt med jämställdhet är *normkritiska exempel* som synliggör och bearbetar eventuella oskrivna regler och på så vis bidrar till inkludering av flera samiska sökande från alla kategorier. *Könskonsekvensanalyser* baserad på *könsuppdelad statistik* skall göras för att identifiera eventuella skevheter mellan näringsutövare i den samiska regionen. *4R-metoden* skall användas för att kartlägga och analysera hur själva handläggningen styrs så att myndigheten bättre möter behoven från både kvinnor och män.

Sametingets kommunikationsplan riktar sig till både kvinnor och män i olika åldrar. Målet med planen är att intressera båda könen så att de känner sig initierade att söka stöd och bidra till utvecklingen i Sápmi. Vi behöver också använda ett språk och utforma information, inbjudningar etc. på så sätt att alla känner sig delaktiga. Det betyder att vi regelbundet måste följa upp och utvärdera om vi når kvinnor och män inom alla grupper. Partnerskapet är jämställt sammansatt med fem män och fyra kvinnor. För att hålla diskussionen levande har Partnerskapet fått utbildning i genusfrågor. En handläggare på Sametingets landsbygdsenhet har genomgått utbildning i jämställd kommunikation och jämställd bidragshandläggning.

11.1.2 Målgrupper och prioriterade målgrupper

Landsbygdsprogrammets huvudsakliga målgrupper är lantbrukare, landsbygdsföretagare och andra aktörer på landsbygden. Havs- och fiskeriprogrammets huvudsakliga målgrupper är yrkesfiskare, vattenbruksföretagare, företrädare för beredningsindustrin samt producentorganisationer.

Sametingets prioriterade målgrupper är:

1. Stödsökande

- Renskötare
- Fiskare och jägare (kompletteringsnäringar)
- Sameslöjdare
- Turismföretagare
- Livsmedelsproducenter
- Företagare inom samiska traditionella näringar
- Företagare inom nya näringar (konst, design, mat, språk etc.)
- Samebyar

- Sameföreningar
- Andra intresseföreningar
- Sammanslutningar av företagare
- Andra samiska organisationer (slöjd, utbildning, mat)
- Övriga intressenter som vill genomföra projekt som gynnar samiskt näringsliv

2. Samisk allmänhet

För att visa på både den ekonomiska nyttan och miljönyttan med programmet är det viktigt att informera om programmets mål och syften. Det kan göras genom att bl.a. redovisa goda exempel på projekt som gett effekt. Därigenom skapas en positiv bild av vad programmet kan bidra till och förhoppningsvis ett intresse så att nya personer söker stöd till nya, innovativa projekt. På så sätt ger spridningen av informationen ett mervärde till programmets resultat.

3. Vidareförmedlare och samarbetspartners

De organisationer som representerar partnerskapet är viktiga samarbetspartners. Genom att utnyttja deras nätverk kan information spridas fort och långt. Dessutom kommer organisationerna att kunna vara till hjälp med att rätt och relevant om programmet och var sökande kan få hjälp med frågor om ansökan. Sametinget är beroende av goda samarbetspartners även utanför det samiska samhället och kommer att ta hjälp av dessa organisationer och myndigheter för att på bästa sätt utbyta kunskaper och erfarenheter som bidrar till programmets måluppfyllelse.

4. Övrig allmänhet

Det samiska näringslivet vill vara en viktig partner i den övriga landsbygdsutvecklingen och ge och ett mervärde i det regionala och lokala näringslivet. Genom att kommunicera ett starkt och konkurrenskraftigt samiskt näringsliv bidrar det också till ett positivt synsätt på samer och samiska frågor.

10.1.3 Budskap

Huvudbudskapet är att på ett pedagogiskt och intressant sätt informera om programmet så att de utpekade målgrupperna på ett enkelt sätt kan hitta programmets mål, vem som kan söka stöd och till vad. Informationen skall anpassas till respektive målgrupp. Utmaningen blir att få varje sökande att koppla ihop sitt stöd med EU:s vision.

10.1.4 Kanaler för kommunikation

De primära informationskanalerna kommer att vara:

- Sametingets egen hemsida samt Samiskt informationscentrums hemsida
- Sociala medier som facebook

- Broschyrer och andra trycksaker
- Sametingets nyhetsbrev
- Informationsmöten, både egna och hos andra organisationer
- Media – i första hand samisk media som Sameradion, Oddasat, Samefolket och Sáminuorat – den samiska ungdomstidningen.
- Övrig lokalmedia som finns i norrlandslänen

11.1.5 Löpande aktivitetsplanering

Införandefas

Målgrupp	Aktivitet	Tidsperiod	Kanal	Ansvarig
Sökande	Information om landsbygdsprogrammet Information om innehållet i regionala handlingsplanen Information om vilka åtgärder som är sökbara och regelverket kring dessa Informationsmöten om nya programmet/mobila ansökningsträffar	löpande efter beslut om programmet - löpande	Sametingets hemsida Sametingets hemsida, annonsering, riktad information	Sametinget
Samisk allmänhet	Information om landsbygdsprogrammet Information om innehållet i regionala handlingsplanen Näringslivskonferens Tema strukturfonder	februari 2018	Sametingets hemsida Annonsering, Sametingets hemsida mailutskick	Sametinget, Partnerskapet
Samarbetspartners	Uppföljning av kommunikationsplan och de åtgärder som öppnats Uppföljning söktryck etc. Förmedling av goda exempel.	oktober 2016 januari 2017	fysisk träff mailutskick	Partnerskapet
Övrig allmänhet	Information om Landsbygdsprogrammet	2017och löpande	Sametingets hemsida	Sametinget

Genomförandefas

Målgrupp	Aktivitet	Tidsperiod	Kanal	Ansvarig
Sökande	Information om vilka åtgärder som är sökbara och regelverket kring dessa Informationsmöten om nya programmet/mobila ansökningsträffar Informationsträffar om hur man ansöker om utbetalning	löpande	Sametingets hemsida Sametingets hemsida, annonsering, riktad information	Sametinget
Samisk allmänhet	Information om programmet - hur går det. Information om goda exempel samt statistik om söktryck etc.	löpande	Sametingets hemsida Informationsträffar, deltagande på möten, mässor etc.	Sametinget Partnerskapet
Samarbetspartners	Uppföljning av söktryck, budgetutnyttjande, innovationsgrad på projekt. Utbildning genusfrågor Näringslivskonferens	marsi 2017 augusti 2017 Mars varje år	fysisk träff mailutskick digital projektgrupp	Partnerskapet
Övrig allmänhet	Information om Landsbygdsprogrammet - goda exempel	löpande	Sametingets hemsida	Sametinget

Slutförandefasen

Målgrupp	Aktivitet	Tidsperiod	Kanal	Ansvarig
Sökande	Information om sista datum för slutförande av projekten	2019	Sametingets hemsida specifika utskick	Sametinget
Samisk allmänhet	Information om resultatet av programmet Information om goda exempel samt statistik om söktryck etc.	2019 - 2020	Sametingets hemsida	Sametinget
Samarbetspartners	Uppföljning av kommunikationsplan och resultatet av åtgärderna. Uppföljning söktryck etc. Nådde vi målen med programmet. Nytt program? Förmedling av goda exempel.	2019 - 2020	fysisk träff mailutskick digital projektgrupp	Partnerskapet
Övrig allmänhet	Information om Landsbygdsprogrammet - så här blev det	2020	Sametingets hemsida	Sametinget

11.1.6 Samarbeten

Partnerskapet har en viktig roll att bidra med kunskap samt att sprida information om programmet i sina respektive organisationer.

Samarbete med Havs- och fiskeprogrammet kommer att vara viktigt för att ge rätt och relevant information till samiska sökande om möjligheterna till stöd för fiske för avsalu.

Det samiska partnerskapet kommer att ha en viktig roll i informationsspridningen, inte minst genom att informera om genomförandet i sina egna organisationer. Det finns olika arenor som sametinget kan nyttja för att informera om programmets genomförande och det är på de större organisationernas lands- och förbundsmöten. Sametinget har bitt de samiska näringsorganisationerna att anmäla sig till Landsbygdsnätverket för att därigenom både utbyta erfarenheter med andra näringar och ge information om det samiska näringslivet och dess villkor.

Sametinget skall nyttja möjligheterna till att informera om programmets genomförande på sina egna informationsträffar som t.ex. den årliga näringskonferensen. Sametingets del av interregprogrammet Nord är en viktig samarbetspartner, inte minst för att det delvis kan vara samma sökande till de olika programmen.

Sametinget avser också att samarbeta med övriga länsstyrelser i Norrland gällande information om de åtgärder som Sametinget inte har, men som kan vara intressanta för den samiska allmänheten att söka medel från. Det rör bl.a. bredband inom Landsbygdsprogrammet, men även stöd i övriga strukturfondsprogram (Övre och mellersta Norrland) i regionala och sociala fonden.

11.1.7 Uppföljning och utvärdering

Kommunikationsplanen kommer att följas upp i samband med den årliga genomgången av handlingsplanen. Ansökningstrycket ger en fingervisning om hur väl vi informerat om programmet. Spridning av resultaten kommer att ske i första hand via Sametingets hemsida. Goda exempel på bra projekt kommer även redovisas på Samiskt informationscentrums hemsida www.samer.se för att sprida information om samiskt näringsliv till övrig befolkning. Handlingsplanen kommer att finnas på Sametingets hemsida www.sametinget.se.

12. Arbete med andra mål och lokal utveckling

12.1 Synergier med fonder och planer som ska bidra till samma mål

För att uppnå önskade effekter med Landsbyggs- och havs- och fiskeriprogrammen krävs att det skapas förutsättningar för att ta del av de olika utvecklingsprogrammen och –strategierna och lära sig av goda exempel. Detta kan göras genom att Sametinget medverkar i olika arbetsgrupper och deltar på möten med andra aktörer som arbetar med samma frågor, men också att Partnerskapet ges möjlighet att delta i olika sammanhang samt att arbeta med tematiska frågor. Det blir ett lärande från båda parter vilket ger ett mervärde för att utveckla och förädla det samiska närings- och samhällslivet.

12.1.1 Sametingets utvecklingsprogram

Samernas regionala handlingsplan är skriven utifrån resultatet av den gjorda SWOT-analysen. Följande dokument är också vägledande för samisk näringslivsutveckling och har därmed en klar koppling till handlingsplanen:

- Sametingets näringspolitiska program – Sápmi, en näringsmässig resurs
- Eallinbiras – Sametingets livsmiljöprogram
- Àrbediehtu – traditionella kunskaper är framtiden
- Sametingets kulturpolitiska program (under revidering)
- Synliggörande av den samiska matproduktionen
- Sametingets strategiska näringslivsutredning

Målen i regionala handlingsplanen har synkroniserats med målen i ovan nämnda dokument. Det innebär att programmets resultat kommer att ha betydelse för det samiska samhällets utveckling i ett större perspektiv genom att synergieffekter kan skapas.

12.1.2 Interreg Nord

Sametinget är ansvarig för Delprogram Sápmi inom Interreg Nord 2014 – 2020. Det gör att samordning kan göras gällande informationsinsatser men också för avgränsningar mellan programmen då dessa delvis har samma målgrupp. Det underlättar för sökande till de olika programmen och Sametinget når en större målgrupp.

12.1.3 Samarbeta med länsstyrelserna i norrlandslänen

Sametinget avser att samarbeta med övriga länsstyrelser i Norrland gällande avgränsningar mellan de olika handlingsplanerna men också angående information om de åtgärder som Sametinget inte har, men som kan vara intressanta för den samiska allmänheten att söka medel från. Det rör bl.a. bredband inom Landsbyggsprogrammet samt andra natur- och kulturmiljöstöd.

Sametinget skall vidarebefordra information om länsstyrelsernas regionala stöd som kan vara ett komplement till landsbygdsprogrammets stöd. Information skall ges om företagsfrämjande insatser och hur man kan förenkla för företagen.

12.1.4 Övriga strukturfondsprogram

Beröringspunkter finns med strukturfondsprogrammen inom regionala fonden Norra Sverige och Norra Mellansverige, i de frågor som rör innovationer, företagande och tillväxt för stärkande av konkurrenskraften. Detsamma gäller åtgärder inom sociala fonden som stödjer insatser för kompetensförsörjning oavsett bransch och sektor och där kompetensutveckling i små och medelstora företag är särskilt betydelsefull.

Sametinget skall samverka med Tillväxtverket och ESF-rådet om stöd i övriga strukturfondsprogram i de regionala och sociala strukturfonderna och där Sametinget har representanter i strukturfondspartnerskapen.

Information och erfarenhetsutbyten behöver genomföras för att förstärka stödets syften och för att undgå överlappning av stöd till samma projekt/investering, men också för att se till att samiska projekt tillgodoses även i de övriga programmet

12.1.5 Strategi för jämställdhetsintegrering

Det nationella målet för jämställdhetspolitiken i Sverige är att kvinnor och män skall ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Detta mål delas upp i fyra delmål.

- En jämn fördelning av makt och inflytande
- Ekonomisk jämställdhet
- En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet
- Mäns våld mot kvinnor skall upphöra

Sametinget jämställdhetsarbete utgår från de nationella jämställdhetspolitiska målen.

Krav på jämställdhetsarbete finns i Sametingets instruktion (SFS 2009:1395) där det står att Sametinget ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i myndighetens verksamhet. Myndigheten ska i beslut som rör individen utgå från kvinnors respektive mäns villkor och behov samt aktivt analysera konsekvenserna för kvinnor respektive män av de beslut som fattas. Individbaserad statistik ska genomgående presenteras och analyseras med kön som övergripande indelningsgrund, om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Eftersom jämställdhet mellan kvinnor och män skapas där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer skapas måste jämställdhetsperspektivet finnas med i det dagliga arbetet.

12.2 Arbeta med lokal utveckling

Det lokala utvecklingsarbetet i den samiska regionen har koppling till Sametingets övriga ansvarsområden inom samhällsutveckling både på regional och lokal nivå inom områdena samiskt näringsliv och rennäring men också inom samisk kultur, språk och information. Det arbetet kan utöver de egna medel som Sametinget förfogar över även delfinansieras via landsbygds- och havs- och fiskeriprogrammen och tillsammans skapa synergieffekter som inte varit möjliga annars. Samarbete med övriga regionala parter som länsstyrelserna och landstingen/regionförbunden är också viktigt för samiskt näringsliv för att skapa synergier men också för att undvika överlappningar.

Sametinget arbetar inte med lokal utveckling, men bistår gärna med information om samiska förhållanden så att de samer som bor inom de olika LLU-områdena också kan ta del av de utvecklingsprojekt som kommer att bedrivas.

13. Uppföljning och revidering

Eventuella justeringar av handlingsplanen görs som regel inför varje årsskifte. Sametinget tar fram förslag på justeringar av handlingsplanen efter samråd med partnerskapet. Sametinget lämnar in förslaget på ny handlingsplan till Jordbruksverket. Förändringar i urvalskriterierna lämnas till övervakningskommittén för yttrande. Jordbruksverket godkänner slutligen den reviderade handlingsplanen.

Den regionala handlingsplanen skall vara ett levande dokument och spegla samhällsutvecklingen. Med tanke på att år 2020 är långt borta behövs en årlig uppföljning genomföras. Ett av Partnerskapets viktigare uppgifter är att följa upp den regionala handlingsplanen dels mot antal ansökningar och dels mot spridning av ansökningarna både geografiskt, åldersmässigt och jämfört samt spridning över delåtgärderna. Resultatet skall också följas upp gentemot kommunikationsplanen.

År 1 och 2 sker uppföljningen främst på antalet ansökningar – hur framgångsrika vi har informerat om programmet och dess möjligheter

År 3 görs en djupare uppföljning som baseras på uppgifter och erfarenheter från de som fått stöd för att få en uppfattning och stöden uppfyller sitt syfte och handlingsplanens mål.

Spridning av resultaten kommer att ske i första hand via Sametingets hemsida men också via Partnerskapets egna nätverk. Goda exempel på bra projekt kommer även redovisas på Samiskt informationscentrums hemsida www.samer.se för att sprida information om samiskt näringsliv till den övriga befolkningen.

Den regionala handlingsplanen kommer att finnas på Sametingets webbplats www.sametinget.se.

14. Bilagor

14.1 Bilaga 1. SWOT-analys och identifiering av regionala behov

(Bifogas i eget dokument)

14.2 Bilaga 2. Budget och mål

I tabellen framgår fördelad budget och mål för hela programperioden 2014-2020. Fördelningen i tabellen bygger på att programändringen som skickades till kommissionen i november 2017 godkänns enligt förslag och att tidigare beslutade fördelningsnycklar används vid fördelning av reserver, nya pengar och indragningar.

14.3 Bilaga 3 Miljö

Dokumentet är till hjälp för att göra bedömningar inom området miljö för 4.1/2a samt 7.4/6b.

Miljömål för 4.1/2a

Miljömålstabell för Investeringsstöd för konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringföretag

I tabellen finns exempel på investeringar som bidrar till de nationella miljö- och klimatmålen. Vissa av de som nämns finns med som en del av "all inclusive" investeringar, det vill säga ett tillägg till en huvudinvestering, till exempel i och med en investering i ett kostall.

I vissa fall kan energieffektivisering och förnybar energi ingå i investeringar inom det här investeringsstödet. Det är till exempel när ett nytt djurstall byggs med energieffektiva lösningar som återvinning av värme från mjölk eller att gödselvården är klimatanpassad. Då måste en bedömning göras om investeringen passar övervägande i ett annat stöd så ska den dit. Ibland kan en ansökan delas upp i flera ansökningar som ska hanteras som olika stöd.

Den här listan inkluderar enbart sådant som är stödberättigat i detta stöd, det vill säga att investeringar som till exempel värmepannor finns i andra stöd. Allting nedan som står som en del i en ny investering kan även sökas separat.

Miljömål	Önskad positiv effekt	Exempel på investeringar som kan ge positiv effekt
Begränsad klimatpåverkan	Ökad effektivitet i kväveanvändning Minskad växthusgasavgång från hantering av stallgödsel Produktion av förnybar energi Energibesparing/ -effektivisering Omställning från fossila bränslen till förnybar energi	Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med flytgödselhantering, vilket kan innebära investeringar i lagringsbehållare, omrörare och en gödseltankvagn eller ett matarslangsystem med tillhörande spridningsaggregat Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med lagringskapacitet över lagkrav för stallgödsel Ett nytt stall med tak över gödselbrunn N-sensor Strukturkalkning Dränering
Bara naturlig försurning	Minskad ammoniakavgång	Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med tak över gödselbrunn Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med flytgödselhantering, vilket kan innebära investeringar i lagringsbehållare, omrörare och en gödseltankvagn eller ett matarslangsystem med tillhörande spridningsaggregat

		Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar, vilket kan innebära investeringar i rening av frånluft
Giftfri miljö	Minskad risk för utsläpp av skadliga ämnen till mark, luft och vatten. Minskad risk för hälsa och miljö vid användning av växtskyddsmedel	Tunnelodling System för cirkulerande vatten och rening i växthus Investeringar i företag med ekologisk produktion Investeringar som är en del i omställning till ekologisk produktion Utrustning och installationer som minskar risk för oavsiktlig spridning av växtskyddsmedel (exempelvis hårdjord yta med uppsamlingstank, preparatpåfyllare och sköljvattentank till spruta)
Ingen övergödning	Minskad ammoniakavgång, Minskat kväve- och/eller fosforläckage	Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med flytgödselhantering, vilket kan innebära investeringar i lagringsbehållare, omrörare och en gödseltankvagn eller ett matarslangsystem med tillhörande spridningsaggregat Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med tak över gödselbrunn N-sensor System för vattenrecirkulering och rening i växthus Strukturkalkning Dränering
Ett rikt odlingslandskap	Ökad areal betesmarker som betas. Bevara och förstärka flora och fauna. Bevarad kulturmiljö	Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar avsedda för djur som kommer att hållas på bete Investeringar för biodling Särskilt anpassad utformning av nya byggnader med hänsyn till kulturmiljön GPS-övervakning av betesdjur på svårtillgängliga platser
Bidrar till energieffektivitet	Energibesparing	Energikartläggning eller motsvarande har gjorts Investeringar i byggnader, anläggningar och maskiner med fokus på energieffektivitet Ett nytt växthus eller stall med isolering t.ex. energivävar i växthus Ett nytt växthus eller stall med värmeväxlare t.ex. luftvärmepump, värmeåtervinning, frikyla
Bidrar till djurvälstånd	Minskad skaderisk och ökat välbefinnande för djuren	Ny skonsammare golvbeläggning i befintliga djurstallar Ny inredning/ utrustning i djurstallar med fokus på djurvälstånd (utöver lagkrav)

Miljö-, kultur- och friluftsmål för stöd till service och fritid på landsbygden 7.4/6b

Detta används som ett vägledningsdokument bedömningen av kriterierna för miljö-, kultur- och friluftsmålen i insatsområdet 7.4/6b

Målen för kulturmiljöarbetet

Det statliga kulturmiljöarbetet ska främja:

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen

Kulturmiljömålen: <https://www.raa.se/kulturarvet/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/vad-ar-kulturmiljo/nationella-kulturmiljomal/>

Mål för friluftslivet

Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att med bland annat allemansrätten som grund stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv.

1. Tillgänglig natur för alla

Naturen ska vara tillgänglig för alla. Det innebär att möjligheten att vistas i och njuta av natur- och kulturlandskapet är stor och människors olika behov är tillgodosedda. Områden med god tillgänglighet finns utpekade, är kända och uppskattade och förvaltas långsiktigt. Tillgänglighet har hög prioritet inom planering, information och förvaltning av natur- och kulturlandskapet samt andra områden av betydelse för friluftslivet.

2. Starkt engagemang och samverkan

Ett starkt engagemang och samverkan där personligt och ideellt engagemang står i centrum. Organisationerna bör i högre grad än i dag samverka. Ökad samverkan kan bidra till att fler människor ägnar sig oftare åt friluftsliv. Det bör även finnas etablerade strukturer för dialog och samordning av friluftslivet lokalt, regionalt och nationellt.

3. Allemansrätten

Allemansrätten är grunden för friluftslivet. Det innebär att allemansrätten värnas och allmänhet, markägare, föreningar och företag har god kunskap om allemansrätten.

4. Tillgång till natur för friluftsliv

Det finns tillgång till natur för friluftslivet. Det innebär att samhällsplanering och markanvändning tar hänsyn till friluftslivets behov av tillgång till attraktiva natur- och kulturlandskap.

5. Attraktiv tätortsnära natur

Det finns attraktiv tätortsnära natur för friluftslivet. Det innebär att befolkningen har tillgång till grönområden och ett tätortsnära landskap med höga frilufts-, natur- och kulturmiljövärden.

6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling

Att bidra till en hållbar landsbygdsutveckling och regional tillväxt i alla delar av landet. Detta bör innebära att friluftsliv samt natur- och kulturturism bidrar till att stärka den lokala och regionala attraktiviteten och medverkar till en stark och hållbar utveckling och regional tillväxt.

Natur- och kulturturism bör uppmärksammas och prioriteras som strategiska verksamheter inom besöksnäringen. Upplevelserna bör kännetecknas av hållbarhet, kvalitet, värdeskapande, tillgänglighet och säkerhet.

7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet

Att skyddade områden är en resurs för friluftslivet. Det innebär att skyddade områden med värden för friluftslivet skapar goda förutsättningar för utevistelse genom förvaltning och skötsel som främjar friluftsliv och rekreation.

8. Ett rikt friluftsliv i skolan

Ett rikt friluftsliv i skolan. Det innebär att förskolor, förskoleklasser, grundskolor och motsvarande skolformer samt fritidshem bedriver friluftslivsverksamhet och undervisning om förutsättningar för en god miljö och hållbar utveckling i enlighet med verksamheternas styrdokument. Barn och elever bör ges goda möjligheter att vistas utomhus.

9. Friluftsliv för god folkhälsa

Att skapa goda förutsättningar för att människor kan vara regelbundet fysiskt aktiva i natur- och kulturlandskapet. Det innebär att evidensbaserade kunskaper om insatser som skapar förutsättningar för friluftsliv och främjar hälsa sammanställs och sprids till kommuner, landsting, ideella organisationer och andra berörda aktörer.

10. God kunskap om friluftslivet

Det finns god kunskap om friluftslivet. Det innebär att det finns etablerad forskning och statistikinsamling kring friluftsliv som utgår från ämnesfältets bredd och mångvetenskapliga karaktär, är långsiktig över tiden och bygger på behoven hos friluftslivets aktörer. Myndigheter, organisationer, kommuner, markägare och företag bör ha god kunskap och kompetens i frågor om friluftsliv, landskapets utformning, hållbart nyttjande och natur- och kulturturism.

Friluftsmålen:

<http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>